

Ikt. sz.: FFB-42/30-3/2023.

FFB-16/2023. sz. ülés
(FFB-29/2022-2026. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Fenntartható Fejlődés Bizottságának**
2023. november 13-án, hétfőn, 11 óra 31 perckor
az Országház Herman Ottó termében (földszint 10.)
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Az ülés megnyitása, a határozatképesség megállapítása, a napirend elfogadása</i>	5
<i>A környezetvédelmi termékdíjról szóló 2011. évi LXXXV. törvény, valamint a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény módosításáról szóló T/5890. számú törvényjavaslat (Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)</i>	5
<i>Dr. Nagy Márta szóbeli kiegészítése</i>	5
<i>Kérdések, hozzászólások</i>	6
<i>Dr. Nagy Ágnes válasza</i>	10
<i>Határozathozatal</i>	11
<i>Az importárak karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmusról szóló T/5883. számú törvényjavaslat (Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)</i>	12
<i>Deli Daniella szóbeli kiegészítése</i>	12
<i>Kérdések, hozzászólások</i>	13
<i>Határozathozatal</i>	15
<i>Dr. Nagy István agrárminiszter meghallgatása</i>	15
<i>Dr. Nagy István tájékoztatója</i>	15
<i>Kérdések, hozzászólások</i>	22
<i>Dr. Nagy István válasza</i>	31
<i>Egyebek</i>	40
<i>Az ülés berekesztése</i>	41

Napirendi javaslat

1. A környezetvédelmi termékdíjról szóló 2011. évi LXXXV. törvény, valamint a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat (T/5890. szám)
(Kormány - energiaügyi miniszter)
(Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)
(Kijelölt bizottság)
2. Az importárak karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmusról szóló törvényjavaslat (T/5883. szám)
(Kormány - energiaügyi miniszter)
(Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)
(Kijelölt bizottság)
3. Dr. Nagy István agrárminiszter meghallgatása
(Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 41. §-a alapján)
4. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: Dr. Keresztes László Lóránt (LMP), a bizottság elnöke
Bencsik János (Fidesz), a bizottság alelnöke

Szabó Rebeka (Párbeszéd), a bizottság alelnöke
Dr. Ferencz Orsolya (Fidesz)
Varga Gábor (Fidesz)
Harrach Péter (KDNP)
Orosz Anna (Momentum)

Helyettesítési megbízást adott

Becsó Zsolt (Fidesz) Bencsik Jánosnak (Fidesz)
Dr. Ferencz Orsolya (Fidesz) megérkezéséig Varga Gábornak (Fidesz)

A bizottság titkársága részéről

Hatvani Szabolcs bizottsági munkatárs

Meghívottak

Hozzászólók

Dr. Nagy István agrárminiszter
Dr. Nagy Márta helyettes államtitkár (Energiaügyi Minisztérium)
Deli Daniella helyettes államtitkár (Energiaügyi Minisztérium)

Megjelentek

Zambó Péter államtitkár (Agrárminisztérium)
Farkas Sándor államtitkár (Agrárminisztérium)
Dr. Rác András államtitkár (Agrárminisztérium)
Péczka Barnabás főosztályvezető (Energiaügyi Minisztérium)
Gulyás-Béky Ágnes osztályvezető (Nemzeti Klímavédelmi Hatóság,
Energiaügyi Minisztérium)

(Az ülés kezdetének időpontja: 11 óra 31 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirend elfogadása

DR. KERESZTES LÁSZLÓ LÓRÁNT (LMP), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó napot kívánok! A Fenntartható Fejlődés Bizottsága 2023. november 13-ai ülését ezennel megnyitom. Tisztelettel köszöntöm a bizottság tagjait, munkatársainkat, a hallgatóságot, a vendégeinket. Megállapítom, hogy a bizottságunk határozatképes. Tájékoztatom önöket, hogy a mai ülésünkön Becsó Zsolt képviselő urat Bencsik János fogja helyettesíteni, dr. Ferencz Orsolyát pedig Varga Gábor képviselő úr fogja helyettesíteni.

A mai ülésünk tervezett napirendi sorát előzetesen megküldtük. Kérem a bizottság tagjait, hogy aki támogatja a mai ülésünk napirendjét, az szavazatával jelezze. (Szavazás.) Egyhangú igen döntéssel ezt elfogadtuk.

A környezetvédelmi termékdíjról szóló 2011. évi LXXXV. törvény, valamint a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény módosításáról szóló T/5890. számú törvényjavaslat (Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)

Az első napirendi pontunk a környezetvédelmi termékdíjról szóló 2011. évi LXXXV. törvény, valamint a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény módosításáról szóló T/5890. számú törvényjavaslat részletes vitájának kijelölt bizottságként történő lefolytatása. Megnyitom a részletes vita első szakaszát, melynek célja a törvényjavaslatnak a határozati házszabály 44. § (1) bekezdés a-d) pontjaiban meghatározott szempontok szerinti vizsgálata, azaz megfelel az Alaptörvényből eredő követelményeknek, a jogalkotás szakmai követelményeinek, valamint a nemzetközi és európai uniós jogból eredő kötelezettségeknek, illetve illeszkedik a jogrendszer egységébe.

Köszöntöm az előterjesztő Energiaügyi Minisztérium képviselőjében dr. Nagy Márta helyettes államtitkár asszonyt, illetve köszöntöm Péczka Barnabás főosztályvezető urat. Meg is kérem államtitkár asszonyt, hogy röviden szóban ismertesse az indítványt, hogy meg tudjuk vizsgálni a már ismertetett feltételeknek való megfelelést. Öné a szó, tessék parancsolni!

Dr. Nagy Márta szóbeli kiegészítése

DR. NAGY MÁRTA államtitkár (Energiaügyi Minisztérium): Köszönöm szépen. Jelen törvényjavaslat a hulladékgazdálkodás koncessziós rendszerének kezdeti tapasztalatai alapján született, pontosító jellegű javaslatcsomag, reagálva a gyakorlatban felmerült problémákra, illetve pontosítási igényekre. A törvényjavaslat első része a környezetvédelmi termékdíjról szóló törvénynek a módosítása, amely az adóhatóság által jelzett ellenőrzési jogkörrel kapcsolatos pontosító rendelkezést tartalmaz.

A betervezett javaslat második része a hulladékról szóló törvény módosítása, amely többek között az építési, bontási hulladék fogalmának pontosítását célozza a hulladék-keretirányelvvel összhangban.

Egyértelműsíti az önkormányzatok hulladékgazdálkodási közfeladatok ellátásában betöltött szerepét. A koncessziós körbe tartozó hulladék átadására vonatkozó szabályok módosítását tartalmazza az eddigi kezelőlétesítménybe történő saját beszállítás gyakorlatának további engedélyezésével. A koncessziós társaságot érintő eljárási szabályok kismértékű módosítását tartalmazza úgy, mint a gördülő fejlesztési rendszerterv véleményezési határidejének meghosszabbításával úgy, hogy a

gördülő fejlesztési rendszerterv benyújtási határidejének pontosítását tartalmazza. Emellett a gördülő fejlesztési rendszerterv elutasításának eseteit is bővíti.

A pénzügyi garanciákról szóló 271/2023. kormányrendelet kihirdetésével részleteiben is szabályozottá válik a pénzügyi garanciák biztosításának rendszere, de ennek akadálytalan működtetéséhez szükséges néhány ponton a hulladékról szóló törvénynek a módosítása.

A kiemelt hulladékjogi szabályszegők nyilvántartásában adatvédelmi szempontú módosítás történik, ez is része jelen törvényjavaslatnak.

A méltányossági jogkörben az illegálisan elhagyott hulladék felszámolásának költségei tekintetében eljáró hulladékgazdálkodási hatóságok jogalkalmazási gyakorlatának pontosítása is megtörténik a szöveg módosításával.

Jelen törvényjavaslat lehetővé teszi az NHKV Zrt. további kijelölését egyéb közfeladatokra is.

Végezetül a törvényjavaslat biztosítja azt is, hogy a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal a hulladékhasznosítóktól adatokat kérjen be a megalapozott kompenzációsámítás érdekében, illetve az iskolai papírgyűjtésért fizetendő ösztönző szükségességét is rögzíti ez a javaslat. Kérem, hogy az elmondottak alapján támogassák a törvényjavaslatban foglaltakat. Köszönöm.

Kérdések, hozzászólások

ELNÖK: Köszönjük szépen államtitkár asszony szóbeli kiegészítését. Kérdezem a bizottság tagjait, hogy ki kíván hozzászólni. Bencsik képviselő úré a szó.

BENCSIK JÁNOS (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Államtitkár Asszony! Tisztelt Képviselőtársak! A többségi véleményre, bizottsági véleményre teszek javaslatot.

Miután az urbanizáció és a felgyorsult élet egyik negatív hatása, hogy jelentős mértékben növekszik a keletkező hulladékok mennyisége és a Világbank előrejelzése alapján a jelenlegi 2 milliárdról az évszázad közepéig 3,4 milliárd tonnára nő az éves településihulladék-termelődés mértéke, amely közel 150 százalékos növekedést jelent, ezért fontos az, hogy mind az európai uniós, mind pedig a hazai jogrendben az eddigiekhez képest szigorúbb és következetesebb hulladékgazdálkodási szabályok kerüljenek bevezetésre.

Elgondolkodtató az a 2016-os kutatási eredmény is, amely azt vetíti előre, hogy 2050-re az óceánokban több műanyag lesz, mint amennyi hal. Mindez az óceánokban megjelenő, jelenleg évi, közel 13 millió tonna műanyag felhalmozódása által jöhet létre. A hulladékgazdálkodás összetett kérdés, amelyet többek között meghatároz a hulladék fajtája, kezelésének lehetősége, a megtermelődés helyszíne, az adott népesség szemlélete, életmódja. Magától értetődő tehát, hogy egy folyamatosan változó, az aktuális jelenségeknek és élethelyzeteknek megfelelő rendszert kell megalkotnunk, amellyel képesek vagyunk ezt az égető problémahalmazt kezelni és a fellépő nehézségeket csökkenteni.

Az elmúlt években sorozatosan jelentek meg azok a kormányzati elemek, amelyek segítik a hulladékgazdálkodás szerkezetének megfelelő kialakítását, illetve amelyek által a lakosság is képbe kerülhet a téma fontosságával, a fenntarthatóságot erősítő lehetőségekkel, és aktívan részt vehet az őt körülvevő környezet védelmében és annak tisztántartásában. Ilyen, a kormány által támogatott projektek például a hulladékradar-applikáció kifejlesztése, a „Tisztítsuk meg az országot!” program és a „TeSzedd!” mozgalom.

A szemléletformáló eseményeken túl a területet érintő jogszabályok célja a hulladékgazdálkodási struktúra megerősítése. Ennek egyik megjelenése a 2020-ban

meghirdetett klíma- és természetvédelmi akcióterv kiemelt intézkedése, azaz az egyszer használatos műanyag termékek forgalmazásának betiltása.

Ugyancsak alátámasztja az imént elmondottakat, hogy 2024-től minden visszaváltási jelöléssel ellátott üveg, fém, műanyag palackos italtermék csomagolása visszaváltható lesz az úgynevezett repontokon, amelyhez mintegy 2000 visszaváltási pont áll majd rendelkezésre.

Az idei esztendőben június 1-jén elindult új hulladékgazdálkodási rendszer takarékosabb, hatékonyabb és eredményesebb, amelyet folyamatosan fejleszteni szükséges annak érdekében, hogy minél előbb áttérhessünk a körforgásos gazdaságra. A jelenlegi javaslatok is ezt a célt szolgálják. Ennek megfelelően a Fidesz-KDNP-képviselőcsoport tagjai támogatják a beterjesztett törvényjavaslatot.

Engedje meg, tisztelt államtitkár asszony és elnök úr, kedves bizottsági tagtársak, hogy a többségi véleményre tett javaslaton túlmenően még egy észrevételt tegyek, amelyet megfontolásra ajánlunk a kormányzat számára is. Az áttéréssel kapcsolatosan az eddigi visszajelzések alapján a kézműves termék- és élelem-előállítók nehéz helyzetbe kerülhetnek, hiszen az új hulladékgazdálkodási rendszer meglehetősen sok információt kér be az adott termékről, az adott termék csomagolásáról, amely jelentős adminisztratív többletkötelezettséget ró a termékek előállítóira. Ezek a viszonylag kis léptékű, termékeiket kis mennyiségben forgalomba hozó vállalkozások nem tudják kigazdálkodni ennek a többletadminisztrációs kötelezettségnek az anyagi fedezetét. Így felmerülhet annak a veszélye, hogy ezen kistermelők egy része ki fog szorulni a piacról, vagy pedig folyamatosan gazdálkodási problémákkal fognak majd küzdeni.

Tehát az átállást követően érdemes odafigyelni, monitorozni ennek a szektornak a nemzetgazdasági szempontból viszonylag vékonyka szeletét, a gazdaság vékonyka szeletét képviselő alrendszerét, ugyanakkor a vidéken élők szempontjából a helyben élők, a helyben gazdálkodók és a helyben termelők alapvetően kézműves termékeket, élelmet előállítók és a legkisebb települések szempontjából fontos gazdasági réteg kerülhet a jelenlegihez képest nehezebb helyzetbe. Erre legyenek szívesek majd odafigyelni a következő hónapokban. Köszönöm szépen a figyelmet.

ELNÖK: Köszönjük szépen, alelnök úr. Kérdezem ismételtén a bizottsági tagokat, hogy ki kíván hozzászólni. *(Nincs jelentkező.)* Egyelőre nem látok jelentkezőt, úgyhogy én magam szeretném hozzászólni, és addig átadnám az ülés vezetését alelnök úrnak.

(Az ülés vezetését Bencsik János, a bizottság alelnöke veszi át.)

ELNÖK: Elnök úré a szó.

DR. KERESZTES LÁSZLÓ LÓRÁNT (LMP), a bizottság elnöke: Köszönöm szépen. Reagálva az imént elhangzott, a Bencsik János képviselő úr által elmondottakra, maximálisan egyetérték azzal, hogy ha valójában a makroszámokat nézzük, akkor ezek a kézműves termelők, helyi termelők ugyan valóban sajnos nem tesznek ki számottevő szegmenst, ugyanakkor rendkívül fontos az adott térségnek is, valóban egy-egy vidéki térség vagy vidéki település életében az ő megjelenésük.

Azt gondolom, hogy ebben még óriási utat kell megtennünk, hogy minél inkább kinyissuk a terepet, és megadjuk a lehetőséget, hogy helyi termékek előállításával tudjunk helyben olyan munkahelyeket teremteni, amelyek a kulturális örökségünk megőrzéséhez is hozzájárulhatnak, vagy egyébként a fenntarthatóság gondolatának a terjesztéséhez. Nagyon sok helyen tapasztaljuk ezeket a pozitív kezdeményezéseket, és

nyilván súlyos hiba lenne, ha egyébként egy jó szándékkal is megírt törvényjavaslat vagy egy bevezetett rendszer esetleg ilyen nem kívánt hatással élne. Úgyhogy erre mindenképpen figyelni kellene.

A plenáris ülésen viszonylag részletesen megtárgyaltuk ezt az indítványt. Én ott jeleztem a frakciónk nevében, hogy alapvetően erőteljesen elutasítjuk ezt a koncessziós rendszert, amely kialakult. Nyilván az adott stádiumában a vitáknak ezt elég világosan elmondtuk, ugyanakkor az a konkrét indítvány, amely előttünk van, a mi megítélésünk szerint is összességében pozitív irányú, apróbb, vagy kisebb jelentőségű változtatásokat hoz, időnként természetesen nyilván van jelentősége ezeknek.

Ami a legfontosabb kritikánk volt, ezt meg is fogalmaztam államtitkár asszony felé a plenáris ülésen, hogy olyan tételket vesz ki ez az indítvány, hogy a hulladéklerakót működtető állami cégeknek nem kell környezetvédelmi céltartalékot képezni, illetve az állam esetében is a költségvetésben külön célélőirányzatot nem kell biztosítani az elhagyott hulladékok felszámolásával kapcsolatban.

Nekem államtitkár asszony azt mondta a vita során, hogy szó sincs arról, hogy ez így történne meg, hogy kizárólag, és ez ilyen jogtechnikai kérdés, hiszen duplikációkat vesznek ki ezzel a törléssel, úgymond. Ezt meg tudja-e erősíteni helyettes államtitkár asszony, hogy ezek a fontos szempontok valóban továbbra is érvényesülnek, tehát szó sincs arról, hogy ne lenne szükség az állami cégek esetében ilyen céltartalékra, illetve az állam részéről a központi költségvetésben megjelenítendő célélőirányzatról? Az indoklásban nem szerepelt, hogy egy ilyen jellegű jogtechnikai módosításról lenne szó. Ha csak erről van szó, akkor a mi szempontunkból ez fontos különbség, mert akkor tudjuk támogatni. Ha ezeket a kötelezettségeket eltörli a rendszerből, akkor meg természetesen nem tudjuk támogatni.

Néhány gondolatot szeretnék elmondani én is, ha a hulladékgazdálkodásról beszélünk. Alelnök úr is erről beszélt, illetve a többségi vélemény is ezt tartalmazta általában, hogy milyen jelentős kihívás nemcsak Magyarországon, de nyilván Magyarországon is a hulladék termelődése, a hulladékgazdálkodás kérdése, és hogy mennyire fontos feladat, hogy mielőbb közelítsük a körforgásos gazdaság megvalósulását. Tehát a cél nyilván az, hogy ne állítsunk elő vagy csak nagyon minimális mértékben hulladékot, és a lehető legnagyobb mértékben az újrahasznosításnak és az újrafeldolgozásnak legyen terepe.

Ugyanakkor ha a hulladékgazdálkodásról beszélünk, mindig fontosnak tartom felhívni a figyelmet arra, hogy milyen súlyos kihívásokat látunk, mondhatjuk, hogy rendszerszinten. Nagyon sokszor kapok megkereséseket illegális hulladéklerakók megjelenésével, óriási mértékűvé duzzadásával kapcsolatban. Sajnos az elmúlt években egészen extrém példákat láttam, és ezekkel nem próbáltam felvenni a küzdelmet.

A legdöbbenetesebb példa Tolna megyében, Tamási városban történt, ahol sok ezer tonnányi külföldről származó műanyag hulladékot halmoztak fel úgy, hogy jól láthatóan egy mondvascsinált indokkal, a feldolgozás szándékával szállították be ezt az óriási mennyiségű hulladékot itt. Egy 5-6 méter magas, több mint száz méter hosszú hegyet képzeljünk el pár száz méterre a lakóházaktól!

Mi magunk is bejelentést tettünk, lakossági bejelentés volt, én feljelentést is tettem, hiszen itt alapvetően még a tűzvédelmi intézkedéseket sem tartották be, holott látható volt, hogy a kormányhivatal által a feldolgozásra kiadott engedély alapvető feltételei sem teljesültek. Azt követően, hogy megtettük a hatóságok felé a jelzésünket, még egy hónapig szállították oda a hulladékot.

Egyébként ennek az ügynek is az lett a folyománya, hogy közpénzből, állami erőforrásokból kellett megkezdeni ennek a hatalmas hulladékhegynek a cikói lerakóba történő átszállítását. Tehát itt azt látjuk, hogy gazdasági haszonszerzés érdekében -

kijátszva egyébként a jogszabályi kiskapukat - magánvállalkozók hoztak létre egy egészen elképesztő helyzetet, konkrétan veszélyeztetve egy kisvárost. Megdöbbenő volt számomra, hogy kétszer is neki kellett futnom, hogy feljelentést tegyek az ügyben, mire elkezdtek a hatóságok ezzel foglalkozni. Tehát nagyon komoly jogszabályi hiányosságokat látunk még ebben az ügyben.

Egy hasonló példa Pécs városához kapcsolódik. Múlt év tavaszán egy ennél lényegesen kisebb léptékű, de így is jelentős illegális műanyag hulladék-lerakatot nemcsak létrehozta, de még meg is gyulladt ez a lerakat, és elképesztő hatást keltett. Nyilván nagyon sok kilométerről lehetett látni azt a hatalmas füstoszlopot, amely egyébként óriási veszélyt jelentett. Nagyon komoly kihívásokat jelentett a katasztrófavédelemnek ez a veszélyhelyzet, ami kialakult. Ebben az ügyben is jogi lépéseket tettem. Ebben pozitív volt az, hogy nem olyan régen, néhány hónapja kaptam az ügyészségtől egy jelzést, hogy elindult a büntetőeljárás, és fegyházbüntetést kértek arra, aki ezt a rendkívül veszélyes helyzetet kialakította.

Mégis rendszerszinten érzékelhető az, hogy ki tudják játszani ezeket a kiskapukat, vagy élni tudnak vele, és nagyon sok helyről tapasztalom egyébként, hogy jellemzően Olaszországból továbbra is szállítják be a műanyag szemetet azzal a mondvacsínált indokkal, hogy ezt majd feldolgozzák, miközben látható, hogy itt visszaélnék a hulladékgazdálkodás rendjével.

Tehát ezek rendkívül súlyos problémák, úgyhogy továbbra is szorgalmazom azt, és nemcsak szorgalmazuk, hanem mindig teszünk is indítványokat, hogy szigorítani kell a jogszabályokat, jelentős mértékben emelni kell a büntetési tételeket, és ami talán a legfontosabb, meg kell erősíteni a hatósági rendszert, hogy a hatóságnak legyen lehetősége fellépni, védekezni, nyilván a humán erőforrások tekintetében is erősíteni kell a hatóságokat.

Azt már nem nyitom ki, azt gondolom, a mai napon a későbbiek során lesz erről szó, hogy a hulladékgazdálkodással összefüggésben nagyon komoly kihívással szembesülünk akkor, amikor részben már megvalósult a kormány iparstratégiája, és óriási mennyiségű vagy mértékű akkumulátorgyártó kapacitásokat akarnak telepíteni, és már telepítettek is. Nyilván ennek a hulladékgazdálkodásra kiható következményeiről majd beszélni fogunk, ezt csak említés szintjén mondom. A jegyzőkönyv kedvéért, nyilván ezt a kérdést nem most fogjuk itt megfejteni.

Az pozitív, hogy múlt héten Szijjártó miniszter úr meghallgatásán felvettem ezt a problémát, és elmondtam, hogy nagyon sok feldolgozatlan kérdés van ebben, nagyon sok tisztázatlan terület, és javasoltam, hogy a minisztérium is támogassa azt - nyilván ez a kérdés több minisztériumot érint -, hogy egy ilyen feltáró jellegű bizottsági ülést tartunk. Erre nagyon pozitívan reagált Szijjártó miniszter úr is, a Külgazdasági és Külügyminisztérium is nyitott rá, és nyilván az Energiaügyi Minisztériumnak is óriási szerepe lesz abban, hogy egy ilyen jellegű bizottsági ülést meg tudjunk tartani, ahol minden érintett jelen tud lenni, és talán sok fontos kérdésre tudunk választ adni. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Az ülésvezetési feladatokat visszaadom elnök úr számára.

(Az ülés vezetését dr. Keresztes László Lóránt, a bizottság elnöke veszi át.)

DR. KERESZTES LÁSZLÓ LÓRÁNT (LMP), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Köszönöm, alelnök úr. Ismételten kérdezem, hogy van-e további hozzászólási szándék. *(Nincs jelentkező.)* Amennyiben nincs, úgy visszaadom a lehetőséget helyettes államtitkár asszonynak, hogy tudjon reflektálni.

Dr. Nagy Márta válasza

DR. NAGY MÁRTA helyettes államtitkár (Energiaügyi Minisztérium):
Köszönöm szépen. Megnyugtathatom képviselő urat, hogy szinte valamennyi témában, amit most felvetettek, nyitott kapukat döngöztünk.

Elsőként szeretnék alelnök úr felvetésére reagálni, amire nyilván elnök úr is rácsatlakozott az előbb. Kézműves termékek, tehát kis mennyiségben körforgásos terméket gyártóknak a díjaival, eljárásával, adminisztrációs terheivel kapcsolatosan folyamatban van most az őszi jogalkotás során olyan kormányrendelet-módosítás, amiben kifejezetten erre reagálnak. Ismerjük a problémát, a szakma és a gazdasági érdekképviselőkkel folyamatos a párbeszéd, úgyhogy erre remélhetőleg sikerül egy megoldást találni. Ezek a szabályok viszont kormányrendeleti szinten fognak megjelenni, azért nem részei most ennek a törvényjavaslatnak - de kezelni fogjuk ezeket.

A hulladéklerakókkal és céltartalékképzéssel kapcsolatosan voltak elnök úrnak kérdései. Államtitkár asszony az általános vitában nem erre a részre reagált, hanem a környezetvédelmi biztosítással kapcsolatosan volt egy duplikáció a rendszerben, azt igyekeztünk tisztázni. A céltartalékkal kapcsolatosan nem is volt duplikáció, nem is szándékoztunk most semmilyen duplikációt megvalósítani, viszont a félelem atekintetben alaptalan, hogy az állami tulajdonba tartozó gazdasági társaságoknak ne kellene céltartalékot képezni. A céltartalékot nekik ugyanúgy meg kell képezniük, viszont annyi kedvezmény van, ha lehet ilyet mondani, hogy az ő esetükben a tulajdonosi joggyakorló e tekintetben mögöttes felelősséget vállalhat.

Ennek pedig az az előzménye, hogy azon költségvetési forrásból gazdálkodó állami tulajdonban álló gazdasági társaságok, amelyekre ennek a 70. §-nak a (2) bekezdése vonatkozik mint érintettek, egyébként is központi költségvetési forrásokból működnek. Tehát velük szemben az az előírás, hogy a cégvezető nyilatkozzon arról, hogy a céltartalékot megképezte-e, csak abból a szempontból indokolatlan, hogy mivel így is, úgy is a központi költségvetésnek, tehát a tulajdonosi joggyakorlónak kell esetükben a céltartalékokhoz szükséges fedezetet biztosítani, ezért úgy gondoltuk, hogy bőven elegendő az, ha a tulajdonosi joggyakorló nyilatkozik erről.

Ennek az egész szabálynak az előzménye az volt - de ezt biztosan önök is tudják, meg az egész pénzügyi garanciákról szóló kormányrendeletnek az előzménye az volt -, hogy bár 2012 óta élnek azok a szabályok, hogy pénzügyi garanciákat kell képezni a hulladékról szóló törvényben meghatározott érintetteknek, a gyakorlatban ez a rendszer nem működött jól. Nem voltak olyan részletszabályok, amik meghatározták volna, hogy ezen pénzügyi garanciák mértékének mekkorának kell lennie. Most ezzel a kormányrendelettel ezeket meghatároztuk pontosan annak érdekében, hogy mivel eddig nem léteztek ilyen részletszabályok, és az érintettek gyakorlatilag saját maguk saját belátásuk szerint határozták meg ezeknek a garanciáknak a mértékét, amelyek a gyakorlatban a felmerült környezetkárosodás esetén vagy hulladéklerakó rekultivációja esetén nem biztosítottak elegendő forrást, és minden egyes esetben a magyar államnak kellett helytállnia, tehát a magyar állam volt az, aki valójában mögöttes felelősséggel rendelkezett eddig is ezen tevékenységek tekintetében. Most ezt pontosítjuk, és az állami tulajdonú cégek esetében megmaradt az a lehetőség, hogy az állam, vagyis a tulajdonosi joggyakorló az állam nevében ezekért, illetve csak a céltartalék tekintetében mögöttes felelősséget vállalhat.

További felvetés volt az illegális hulladékok lerakása. Itt is ismerjük a problémát, és nagyon határozottan kívánunk fellépni az illegális hulladéklerakásokkal szemben. Amit ön is említett, az egy nagyon komoly probléma a gyakorlatban, hiszen ezeknek a lerakatoknak a jó része, amik a példában is elhangoztak, valójában nem illegális

hulladéklerakatok voltak, mert ezeket a hulladékokat szabályszerű engedély birtokában szállították be az országba, csak később kiderült, hogy a büntető törvénykönyv hatálya alá tartozó valamilyen cselekmény állt mögötte. Tehát valójában nem is kívánták azokat a tevékenységeket megvalósítani, amiket ők az engedélykéréskor lejelentettek.

Egy munkacsoportot kívánunk alakítani a helyzet megoldására, amelybe az Igazságügyi Minisztériumot is szeretnénk feltétlenül bevonni, ugyanis úgy gondoljuk, hogy egyrészt a büntetőjog oldaláról lehetne ezeket a tevékenységeket megfogni, másrészt pedig a cégjogi szabályokkal együttesen értelmezve lehetne itt bármilyen megoldást találni. Mivel itt a gyakorlatban az szokott előfordulni, hogy amikor már nyilvánvaló, hogy nem valósítják meg azt a tevékenységet, ami az engedélykérelemben szerepelt, és amire a hatóság az engedélyt megadta, akkor ezeket a cégeket rendszerint vagy felszámolásba döntenek, vagy a végelszámolásuk megkezdődik. Úgyhogy nagyon fontosnak tartjuk ennek a kormányzati munkacsoportnak a felállítását, erre 2024. első félévében tervezünk sort keríteni. Természetesen addig is foglalkozunk mind a gyakorlatban, mind a jogszabály-előkészítés szintjén ezekkel a témakörökkel.

Amit említett, a tamási lerakó esetét, ahogy a példában is elhangzott, itt a gyakorlatban, tehát a valóságban már elszállításra került a hulladék, ennek utánajártam, az általános vitában elhangzottak alapján néztem utána az ügynek. A pécsi lerakó esetében meg szintén, ahogy említette, mi is ezt derítettük ki, hogy büntetőeljárás van már folyamatban.

Ezen túl felvetette az akkumulátorgyártással, illetve a gyártás során képződő hulladékokkal kapcsolatos eseteket. E tekintetben is több tárca dolgozik most is együtt azzal kapcsolatosan, hogy több akkumulátorgyár létesítése is zajlik egyidejűleg most az országban. A Külügyminisztérium képviselőivel, a BM-hez tartozó katasztrófavédelem képviselőivel, a mi tárcánk képviselőivel, valamint kormányhivatalok bevonásával rendszeresek ezek az egyeztetések, ahol több esetben is az egyedi kérelmekkel kapcsolatosan, illetve az egyedi eljárásokkal kapcsolatosan is tapasztalatot tudnak cserélni a kollégák, és az egységes jogértelmezést segítjük elő pont azért, hogy a legszigorúbb jogszabályi előírásoknak is megfeleltethetők legyenek ezek az engedélyezési eljárások. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Nagyon szépen köszönjük a válaszokat. Most a részletes vita ezen szakaszát lezárom. Képviselői módosító indítványt nem nyújtottak be, illetve a bizottsági módosító javaslat benyújtására sem érkezett előzetes javaslat. Így megnyitom a részletes vita utolsó szakaszát, itt a bizottságunk dönt a részletes vita lezárásáról és a részletes vitáról szóló jelentés elfogadásáról és benyújtásáról. Felhívom képviselőtársaim figyelmét, hogy a részletes vitát lezáró bizottsági jelentés elfogadása során a határozati házsabály 40. § (1) bekezdésében foglaltaknak való megfeleléséről is nyilatkozunk.

Határozathozatal

Kérdezem a bizottságot, hogy lezárja-e a részletes vitát. *(Szavazás.)* Egyhangú döntéssel ezt a bizottság támogatja. Kérdezem a bizottságot, hogy elfogadja-e, és benyújtja-e a részletes vitáról szóló jelentést? Aki támogatja, kérem, most szavazzon. *(Szavazás.)* 5 igen. Aki nem támogatta? *(Szavazás.)* 1. Aki tartózkodott? *(Szavazás.)* 2 tartózkodás. Megállapítom, hogy ezt is támogatta a bizottság.

Kérdezem képviselőtársaimat, hogy kíván-e előadót kijelölni a bizottság. *(Nincs jelentkező.)* Jelentkező nincs. Kisebbségi vélemény esetében van-e ilyen szándék? *(Nincs jelentkező.)* Úgy látom, hogy nincs. Már csak annyi dolgom maradt, hogy

megköszönjem az előterjesztőnek a részvételt a bizottsági ülésen. Köszönjük szépen a tájékoztatást és a részvételt.

Az importárak karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmusról szóló T/5883. számú törvényjavaslat (Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)

Át is lépünk a mai 2. napirendi pontunkra. A 2. napirendi pont az importárak karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmusról szóló T/5883. számú törvényjavaslat részletes vitájának kijelölt bizottságként történő lefolytatása. Megnyitom a részletes vita első szakaszát. A törvényjavaslatnak a határozati házsabály 44. § (1) a-d) pontjaiban meghatározott szempontok szerinti vizsgálatát annak eldöntése érdekében, azaz megfelel-e az Alaptörvényből eredő követelményeknek, a jogalkotás szakmai követelményeinek, valamint a nemzetközi és európai uniós jogból eredő kötelezettségeknek, és illeszkedik-e a jogrendszer egységébe. Köszöntöm az előterjesztő Energiaügyi Minisztérium képviselőjében Deli Daniella helyettes államtitkár asszonyt, és Gulyás-Béky Ágnes osztályvezető asszonyt a Nemzeti Klímavédelmi Hatóságtól. Meg is kérem helyettes államtitkár asszonyt, hogy a fenti kritériumok megállapítását elősegítendő, röviden, szóban ismertesse a javaslatot. Öné a szó.

Deli Daniella szóbeli kiegészítése

DELI DANIELLA helyettes államtitkár (Energiaügyi Minisztérium): Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt bizottsági Tagok! A törvényjavaslat, amelyet a Fenntartható Fejlődés Bizottsága elé hoztam, az importárak karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmus hazai jogrendbe történő átültetéséről szól, és ezt szolgálja.

Az Európai Unió zászlóshajó kezdeményezése az európai zöldmegállapodás, és ennek a megvalósítását segíti az úgynevezett Fit for 55 jogszabálysomag, aminek a tárgyalásai nagyrészt az idén lezárultak. A jelen törvényjavaslatban szabályozandó téma, a röviden CBAM-rendelet is a Fit for 55 jogszabálysomag részét képezi, amelyet május 10-én elfogadott és kihirdetett az Európai Unió az Európai Unió hivatalos lapjában. Habár ez egy uniós rendelet, vagyis közvetlenül alkalmazandó, de azért, hogy a hazai végrehajtást segíteni tudjuk, mindenképpen szükséges a hazai jogszabályi keret megalkotása is egy törvény, illetve egy azt szolgáló végrehajtási rendelet formájában.

A CBAM-rendelet célja, hogy az Európai Unió belső piacán megtermelt cement, villamos energia, műtrágya, vas, acél, alumínium, valamint hidrogén globálisan is versenyképes maradjon az Európai Unióban az EU szigorodó üvegházhatásúgázkibocsátás-csökkentési céljai mellett, ezért az EU-ba importált termékekre 2026. január 1-jétől kezdődően kivetésre kerül egy díj. Ezt megelőzően 2023. október 1-jétől egészen 2025. december 31-ig egy átmeneti időszak indul annak érdekében, hogy a rendelet hatálya alá tartozó importőrök majd fel tudjanak készülni az éles időszakban teljesítendő kötelezettségeikre.

Az átmeneti időszakban egyelőre jelentéstételi kötelezettség fogja őket terhelni anélkül, hogy pénzügyi ellentételezést fizetnének. Ahhoz, hogy garantálni lehessen a behozott termékek gyártása utáni kibocsátási adatokat, az importőröknek vagy ezek vámjogi képviselőinek 2023. október 1-je és 2026. december 31-e között minden negyedévben és 2026. január 1-jétől évente kell jelentést benyújtaniuk az Európai Bizottság részére. Ezt a CBAM átmeneti nyilvántartásában lehet majd megtenni, amelyet az Európai Bizottság üzemeltet, és a tagállami illetékes hatóságoknak van hozzáférésük.

A CBAM célja tehát az, hogy a harmadik országokból behozott termékek esetében is megjelenjen a kibocsátás költsége úgy, ahogy az az Európai Unióban

gyártott termékek esetében megjelenik, és ezáltal az EU-ban gyártott termékek minél versenyképesebbek legyenek a szigorodó kibocsátáscsökkentési vállalások teljesítése közben is.

A törvényjavaslat tartalma. Jelen törvényjavaslat a 2025. december 31-ig tartó átmeneti időszakra vonatkozó hazai végrehajtáshoz szükséges kiegészítő szabályozást állapítja meg. Az átmeneti időszak során előírt jelentéstételi kötelezettségek miatt szükséges a hazai jogszabályi keret megalkotása. A CBAM-rendelet 11. cikke értelmében a tagállamoknak illetékes hatóságot kell kijelölniük a CBAM végrehajtására. A törvény ezért javaslatot tesz a hazai CBAM-hatóság kormányrendeletben történő kijelölésére. Erre a feladatra a Nemzeti Klímavédelmi Hatóságot javasoljuk. A CBAM jelentéstételi kötelezettséggel kapcsolatos hatósági eljárást is szabályozza majd a törvény, illetve a törvényjavaslat.

A törvényjavaslat előírásokat tartalmaz továbbá a jelentéstételi kötelezettséggel kapcsolatos egyes hatósági tevékenységek, a hatósági eljárás keretszabályainak, valamint a hatóság döntései ellen igénybe vehető jogorvoslat meghatározására.

A törvényjavaslat szabályozza a vámítoknak minősülő adatok továbbítását. A törvényjavaslat rögzíti, hogy a CBAM-hatóság az importőrök, valamint a közvetett vámjogi képviselők tevékenységével összefüggő adatokat a fizetési kötelezettségek megállapítása, nyilvántartási, valamint adatszolgáltatási, jelentéstételi és tájékoztatási kötelezettségek teljesítése és ellenőrzése érdekében kezeli.

A törvényjavaslat javaslatot tesz ezeken túlmenően a hatósági eljárás keretszabályait, valamint a jogorvoslati jogot érintően annak érdekében, hogy az érintett importőrökkel és közvetett vámjogi képviselőkkel szemben lezajló hatósági eljárások jogszerűek, hatékonyak és eredményorientáltak legyenek.

A törvényjavaslat CBAM kötelezettségszegési bírságot ír elő arra az esetre, ha az importőr vagy közvetett vámjogi képviselő a CBAM-rendelet 35. cikke szerinti jelentéstételi kötelezettségének nem vagy nem megfelelően tesz eleget. A bírság mértékére, a megfizetésének a módjára, valamint határidejére vonatkozóan a törvényjavaslat felhatalmazást ad kormányrendeleti szintű szabályozás megalkotására. Kérem szépen a törvényjavaslat támogatását a tisztelt bizottság által.

ELNÖK: Köszönjük szépen helyettes államtitkár asszonynak. Kérdezem képviselőtársaimat, hogy ki kíván hozzászólni. *(Jelzésre:)* Bencsik alelnök úré a szó.

Kérdések, hozzászólások

BENCSIK JÁNOS (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen a szót. Többségi bizottsági véleményre szeretnék javaslatot tenni. Az Európai Unió által életre hívott rendelet célja a szénszivárgás veszélyének minimalizálása és az Európai Unió belső piacán létrehozott, előállított termékek versenyképességének biztosítása, ezáltal az EU klímapolitikai és foglalkoztatási céljainak erősítése.

Az uniós rendelet, továbbá a hazai törvényjavaslat nagymértékben segítheti az üvegházhatású gázok mértékének csökkentését, hiszen a legfőbb és egyben a legnagyobb szennyezőkre terjed ki. Ahogyan az a plenáris vitában is elhangzott, az éghajlatváltozás az egész világra kiterjed, különböző, de mégis hasonló nehézségeket és megoldandó feladatokat állít a világ országai elé.

Az embereknek, a lakosságnak, a gazdasági szereplőknek alkalmazkodniuk kell a változó körülményekhez, illetve mindent meg kell tenniük annak érdekében, hogy a negatív hatásokat a lehető legnagyobb mértékben lehessen csökkenteni és a változásokhoz, az elkerülhetetlen változásokhoz pedig sikeresen lehessen alkalmazkodni.

Az Európai Unió Kína és az Egyesült Államok után a harmadik legnagyobb szennyezőként van számon tartva. A légszennyező anyagok között a szén-dioxid aránya a legjelentősebb, amely 81,2 százalékos, és jellemzően az emberi tevékenységből származik. Magyarországon 2021-ben az üvegházhatású gázok éves kibocsátása 64,2 millió tonna szén-dioxid-egyenérték volt. Az Országos Meteorológiai Szolgálat összesítése szerint ez az adat 2022-ben 7 százalékkal mérséklődött, amely az 1990-es bázisához képest 37 százalékos csökkenést jelent. Így már most kalkulálható és belátható közelségben van a hatályos vállalásunk teljesíthetősége, miszerint 2030-ra elérjük, elérhetjük a 40 százalékos mértéket.

Ugyanakkor fel kell hívnunk a figyelmét arra is a döntéshozók és az érintett tárcák vezetőinek, munkatársainak, hogy a hazai gazdaságon belüli iparfejlesztési törekvéseknél figyelembe kell venni azt is, hogy a várható károsanyag-kibocsátás, illetve üvegházhatásúgázmennyiség-többlet ellensúlyozására - hogy a vállalt kötelezettségeinket teljesíteni tudjuk - további lépéseket kell tenni az iparon, a közlekedési ágazaton, az építőanyag-iparon és az építési ágazaton belül annak érdekében, hogy a technológiák hatékonyságának növelésével tovább lehessen csökkenteni az egy áruegységre eső üvegházhatású gázok kibocsátásának a mértékét.

Ugyancsak szükséges a gazdasági szektoron kívüli, tehát a lakossági szektoron belüli szemléletformálással és technikai, technológiai beavatkozásokkal elérhető és elérendő energiamegtakarításokat és ezzel együtt kibocsátáscsökkentő lépéseket biztosító intézkedéseket hozni. Mindezek figyelembevételével a Fidesz-KDNP-képviselőcsoport tagjai támogatják a törvényjavaslat elfogadását.

ELNÖK: Köszönöm szépen, alelnök úr. Kérdezem ismét a bizottság tagjait, hogy kíván-e valaki hozzászólni. *(Nincs jelentkező.)* Amennyiben nem, úgy visszaadom a szót helyettes államtitkár asszonynak, ha kíván reflektálni esetleg az elhangzottakra.

DELI DANIELLA helyettes államtitkár (Energiaügyi Minisztérium): Csak annyiban, hogy teljesen egyetértek az alelnök úr által elmondottakkal.

ELNÖK: Köszönjük szépen. A részletes vita ezen szakaszát lezárom. Képviselői módosító indítványt nem nyújtottak be, viszont a kormánypárti frakciótól érkezett megkeresés arra vonatkozóan, hogy a bizottság nyújtson be a részletes vitát lezáró módosító javaslatot. Ezt előzetesen megküldtük a bizottság tagjainak, illetve ki is osztottuk. Megkérem Bencsik alelnök urat, hogy ismertesse röviden a javaslatot.

BENCSIK JÁNOS (Fidesz), a bizottság alelnöke: Tisztelt Bizottság! Miután technikai javaslatokat tartalmaz a módosító indítvány, ezért részletes indoklást nem kívánok hozzáfűzni.

ELNÖK: Köszönöm. Kérdezem a tárca képviselőjét, hogy ismeri-e a benyújtandó technikai módosítást tartalmazó javaslatot, és támogatják-e, illetve kívánják-e észrevételezni.

DELI DANIELLA helyettes államtitkár (Energiaügyi Minisztérium): Igen, ismerjük, és támogatjuk a benyújtandó módosító javaslatot.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Akkor most a bizottság tagjait kérdezem, hogy támogatják-e a módosító javaslat benyújtását. Aki támogatja, az kérem, most szavazzon. *(Szavazás.)* 7 igen. Aki nem támogatja? *(Nincs jelentkező.)* Aki tartózkodik? *(Szavazás.)* 1 tartózkodás mellett a bizottság támogatta a módosító javaslat

benyújtását. Most arról kérem, hogy szavazzon a bizottság, hogy felhatalmazza-e az elnököt arra, hogy gondoskodjon a részletes vitát lezáró bizottsági módosító javaslat benyújtásáról. Aki ezt támogatja? *(Szavazás.)* 8 igen szavazattal ezt a bizottság támogatta.

Lezárom a vita ezen szakaszát, és megnyitom az utolsó szakaszt, amelyben dönt a bizottság a részletes vita lezárásáról és a részletes vitáról szóló jelentés elfogadásáról és benyújtásáról. Ismételten felhívom képviselőtársaim figyelmét, hogy a részletes vitát lezáró bizottsági jelentés elfogadása során a törvényjavaslatnak a határozati házsabály 44. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfeleléséről is döntünk. Kérdezem a bizottságot, hogy lezárja-e a részletes vitát. *(Szavazás.)* Ezt egyhangú döntéssel támogatta a bizottság.

Határozathozatal

És kérdezem a bizottságot, hogy elfogadja-e, és benyújtja-e a részletes vitáról szóló jelentést. Aki támogatja? *(Szavazás.)* 7 igen. Aki nem támogatja? *(Nincs jelentkező.)* Aki tartózkodott? *(Szavazás.)* 1 tartózkodás, tehát 7 igen és 1 tartózkodás mellett a bizottság ezt támogatja. Kérdezem a bizottságot, hogy kíván-e bizottsági előadót kijelölni. *(Nincs jelentkező.)* Köszönöm szépen. Kisebbségi véleményre sem látok szándékot. Megköszönöm az előterjesztő részvételét a mai ülésen. Köszönjük szépen, további jó munkát kívánunk.

Tájékoztatom a tisztelt képviselőtársaimat, hogy tekintettel arra, hogy a következő napirendi pontunk kezdési időpontja 13 óra, ezért most 13 óráig szünetet rendelék el. Köszönöm.

(Szünet: 12.13 - 13.00)

Dr. Nagy István agrárminiszter meghallgatása

ELNÖK: Köszöntök ismét mindenkit. Folytatjuk a bizottsági ülésünket. Következik a 3. napirendi pont, dr. Nagy István agrárminiszter éves meghallgatása az országgyűlési törvény 41. §-a alapján. Tisztelettel köszöntöm a bizottságunk ülésén dr. Nagy István agrárminiszter urat, és köszöntöm munkatársait, így dr. Rácz András és Zambó Péter államtitkár urakat, illetve Farkas Sándor államtitkár urat.

Tájékoztatom miniszter urat, kísérőit, illetve a bizottságot, hogy nem fogunk időkeretet alkalmazni. Először megkérem miniszter urat, hogy tartson egy beszámolót az elmúlt időszakban, az elmúlt évben végzett munkákról, és utána lesz lehetőségük a bizottság tagjainak kérdéseket feltenni, illetve a jelen lévő képviselőknek, azt követően a miniszter úrnak lesz lehetősége, hogy reflektáljon az elhangzott véleményekre, kérdésekre. Átadom a szót miniszter úrnak. Tessék parancsolni!

Dr. Nagy István tájékoztatója

DR. NAGY ISTVÁN agrárminiszter: Köszönöm szépen. Igen tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Köszönöm szépen a lehetőséget, hogy itt lehetek, és áttekinthetjük mindazon folyamatokat, amelyek az elmúlt esztendőben, vagy ha a trendeket nézzük, akkor az elmúlt években történtek a magyar természetvédelem terén vagy a magyar természeti erőforrások terén.

Nem titok senki előtt, hogy milyen nehéz kihívásoknak kellett megfelelni, vagy milyen nehéz kihívások között kellett az életünket mindennap élni az elmúlt esztendőben. De ezekben a kihívásokban mégiscsak meg kellett találni azokat a lehetőségeket és előnyöket, amelyek valami pozitív vagy plusz tartalmat hoztak az életünkbe.

Emlékszünk még a Covid-járvány idejére, amikor minden lezárult, az élet gyakorlatilag lelassult, és nem tudtuk, hogy egyáltalán hogyan lesz holnap, mennyire felértékelődött a magyar erdők és a magyar nemzeti parkok szerepe, hogy az emberek ott találtak védelmet, sokkal közelebb kerültek e kihívások közepette a természethez? Megértették azt, hogy mennyire fontos ezeknek a védelme, milyen jelentőséget tudunk ezen természetvédelmi értékeink számára biztosítani. Ez egy óriási tanulság volt az én életem számára is, látni, érezni, hallani azt, hogy mit jelent az emberek számára. Megváltozott a hozzáállása az embereknek.

A következő nagy erőpróbánk a történelmi léptékű aszály. Mennyire ráébresztett bennünket, hogy milyen sebezhetőek vagyunk, hogy mennyire kell az embernek minden tudásával azon dolgozni, hogy hogyan tudjuk kiküszöbölni zömmel az ember által okozott károkat, és hogy a természet, az éghajlat változik, és nagyon gyorsan változik, ezekre nekünk válaszokat kell adni. A döntéseinket ma úgy kell meghozni, hogy húsz, ötven, száz év múlva azoknak következményei lesznek, és azokat nem látjuk, csak maximum a mai információink szerint tudjuk, hogy mi következhet. Ezért kell mindig nagyon óvatosan és mindig nagyon határozottan döntéseket hozni.

Hadd mondjam el ezekből a nehézségekből kiinduló döntéseinket, még mielőtt a szakmai felvezetésben nekiállok, hogy Magyarország Kormánya úgy döntött, hogy a legnagyobb országfásítási programot indítja meg. Éreztük azt, hogy az éghajlatváltozás oly erővel jön, amire muszáj vagyunk választ adni, muszáj vagyunk a mostani emberi tudás szerint a legjobb választ megadni, ezért eldöntöttük, hogy 24 százalékról 27 százalékra emeljük Magyarország fával borított területeinek arányát. Ehhez igazítottuk hozzá az agrártámogatási rendeket, hogy megfelelő forrást tudjunk biztosítani mindehhez.

Azt megtanultuk már, hogy nem elég csak tenni a jót, hanem egyszerűen szövetségeseket is kell találnunk hozzá, az országfásítási programba illesztettük be ezért az „Újszülöttek Erdejét”, a településfásítási programot, mindazt, hogy az embereket ráébresszük arra, hogy nekik dolguk van, és nekik nemcsak az a dolguk, hogy megmondják azt, hogy másnak mit kellene csinálni, hanem hogy adjunk teret és lehetőséget arra, hogy ők is részt vegyenek benne. A településfásítás pontosan erről szól. Fiatal fiúkkal, lányokkal, civil szervezeti tagokkal, önkormányzatokkal, vállalkozásokkal azon vagyunk, nyugdíjas-egyesületekkel azon vagyunk, hogy a településeken tudjunk fákat telepíteni - a program keretében egyszer lehet 30 fát igényelni -, és aztán lehet pályázni továbbra is. Ez az egyik legnépszerűbb program. Eljönnek az emberek, és részesei annak, hogy felelősséggel gondolkodjanak a környezetükről, és akkor talán nem törik ki, talán egy vödör vízzel meg is öntözik, talán rászólnak másra, ha bántani akarja. Tehát ezek mind-mind olyan lépések, amelyek a tudatosságot is formálják.

Tehát nem elég nekünk arról beszélni, és számomra a miniszterségem egyik nagy tanulsága, a saját életemben is az, hogy nem elég önmagában a természetet védeni: akkor leszünk sikeresek, ha ehhez szövetségeseket találunk. Ha az embereket meg tudjuk nyerni hozzá, mert minden egyes természetvédelmi beavatkozásunk, minden egyes programunk akkor sikeres, ha a benne részt vevők partnerként működnek együtt, ha úgy érzik, hogy ők partnerek, és ezt kellett kialakítani, ezt kellett megtanítani. A ragadozómadár-mentéstől kezdve minden olyan program, amikor a gazdák azt érezték, hogy ők részesei ennek, akkor sikeres a program. Ha úgy érzik, hogy az ellenükre megy, akkor hátradőlnek, vagy fölteszik a kezüket, és azt mondják, nem segítenek. És ez egy nagyon-nagyon fontos dolog, hogy ahogy változik a természet, úgy kell nekünk is változni, és föltenni minden nap a kérdést: mit tehetek azért, hogy a teremtett világunk minőségét megőrizzük?

És ezért is fogalmazódott meg bennünk az a nagyon kristálytisza nézet, hogy a természetvédelemnek egyre inkább természetvédelemnek kell lennie, hogy megtaláljuk benne az ember és az épített környezet egységét. Akkor tudunk sikeresek lenni, ha ezt a nézőpontot képviseljük. És azt tudom önöknek jelenteni örömmel, hogy ebben óriási eredmények vannak. Ahogy az erdei iskoláink, ahogy a nemzeti parkunknak a különböző útvonalai, amiben bemutatjuk az élővilág sokszínűségét, hogy annak a nézettsége, a részvételi arányok óriási mértékben növekedtek.

Tehát itt azt nyugodtan mondhatjuk, hogy a magyar állampolgárok mindegyike többször megfordult egy év alatt mind az állami erdőben, mind a nemzeti parkokban. Ez szerintem a legnagyobb eredmény. Mert valljuk be őszintén: van-e annál izgalmasabb, változatosabb és olcsóbb kirándulási útvonal, mintha a család összeszedelőzködik, és elmegyünk egy nemzeti parkba? Más reggel, délben és este, eső előtt, eső után, télen, nyáron, tavasszal, ősszel, mindig más arcát mutatja. Olyan kaland, olyan izgalom, amit nem lehet szavakba se önteni.

Bevallom, 56 éves vagyok, életem egyik meghatározó élménye marad, mikor hajnalban vacogó fogakkal mentem, és néztem a daruvonulást a Hortobágyon. Olyan élmény, mindenkinek ajánlom, nem lehet kihagyni. Hogy mily' szakszerű munkatársak, hogy tudják megmutatni a kívülállók számára, a megmutatás, a bemutatás hogy tud úgy megvalósulni, hogy ne zavarja az élővilág működését. Hihetetlen jó dolgok.

És amikor fogom sorolni, hány milliárd forintot költünk arra, hogy akár a természeti értékeinket visszaállítsuk, vagy akár csak bemutassuk, hogy milyen előnyökkel jár. Mert higgyék el, valami bölcs mondta egyszer, és nem akarok más tollal ékeskedni, de a változásnak bennünk kell kezdődni, bennünk, ha akarjuk a hozzáállásunkat, akarjuk az érzékenységünket fokozni a természetvédelem iránt, akkor bennünk kell változni. És ezek a bemutató utak, tanulmányutak, akár az erdőben, akár a nemzeti parkban, hihetetlenül segítik ennek a gondolkodásnak a kialakulását. És meg kell nézni, hogy a nyári táboraink milyen népszerűek, hogy alig lehet jelentkezni, mert pillanatok alatt megtelnek ezek a nyári táborok, amikor a gyerekek akár a madárgyűrésben, -számlálásban vagy valamilyen természetvédelmi értékeink felmérésben kell hogy részt vegyenek, óriásian népszerűek és hihetetlenül hasznosak is mindenben.

És ennek következtében nem véletlen az, hogy a gyermekeknél kell megtanítanunk ezt. A zöldóvoda-rendszerünk az, hogy hogyan tudunk ökoiskolát elindítani, hogy hogyan lesz környezettudatosabb már eleve a nevelés, az mind-mind olyan szempont és olyan fontosságú dolog, ami szerintem a munkánknak egy nagyon fontos része, mert minden egyes ilyen programban részt vevő gyerekből, aki elültet egy fát, eldug egy virághagymát vagy éppen egy vetőmagot elültet, és megnézi, hogy az hogy fejlődik, hogy nő, és azt ő gondozza, egész más ember válik, mint akinek ez kimarad az életéből. Ezért szerintem ez egy nagyon-nagyon fontos dolog. Ilyen tanulságokat vont le bennünk mindaz a kihívás, amit akár a Covid, akár a történelmi léptékű aszály idézett elő.

Viszont a 2023-as, azaz az idei évünknek egy nagy eredménye volt, és ezt szeretném a bizottság számára idetenni az asztalra azt, hogy megalkottuk a 2030-ig szóló Nemzeti biodiverzitás stratégiát. Természetesen kiemelt fontosságúnak tartjuk nemzeti természeti kincseink megőrzését, és éppen ezért lett kidolgozva a 2030-ig szóló Nemzeti biodiverzitás stratégia, amely 2023. augusztus 8-án meg is jelent a kormányzat honlapján, hogy mindenki ezt olvassa.

Ez már a harmadik Nemzeti biodiverzitás stratégia. Ez egy átfogó keretet biztosít a hazai élővilág, a természeti erőforrások hosszú távú fennmaradásához, és meghatározza az évtized végéig elérendő célkitűzéseket és célokat.

A stratégia célja, hogy a nemzeti sajátosságokat figyelembe véve, valamint a nemzetközi és európai uniós kötelezettségekhez igazodva kezelje a biodiverzitás megőrzése kapcsán felmerülő problémákat, továbbá hogy kellő hangsúllyal érvényesüljenek benne hazánk főbb környezeti, társadalmi, gazdasági, valamint a biológiai sokféleség szempontjából legfontosabb ágazatok sajátosságai.

Változatos természeti értékeink hosszú távú megőrzése ugyanis az állampolgárok jólétét is szolgálja, mivel a biológiai sokféleség nagyban hozzájárul az életminőség javításához, egészségünk megőrzéséhez, a nemzeti természeti örökség védelméhez, miközben nélkülözhetetlen a természeti erőforrásokon alapuló gazdasági tevékenységekhez is.

A Nemzeti biodiverzitás stratégia elemzi a biológiai sokféleség állapotát és helyzetét, és 2030-ra vonatkozóan egy olyan jövőképet vázol fel számunkra, amely három stratégiai területet jelöl ki, ezeken belül 19 célkitűzést összpontosít a biológiai sokféleség védelmével kapcsolatos hazai problémák kezelésére.

Széles körű egyeztetésre került sor. Én nagyon örülök annak és nagyon büszke vagyok arra, hogy sikerült minden olyan nagy szervezettel, amely komoly eredményeket letett már a magyar természetvédelem asztalára, egy közös álláspontot kialakítani, és úgy sikerült egy stratégiát letenni az asztalra, amely mögött társadalmi támogatás van. Hogy megvalósuljon, ennek ez egy alapvető előzménye volt, és alapvetően fontos volt, hogy ez így tudjon megvalósulni. 2030-ig ellenőrzött, szabályozott, tervezett keretek között folyik a biodiverzitás megőrzése Magyarországon.

Mindenképpen szeretnék a bizottság előtt egy nagyon komoly, a jövőnkét is befolyásoló ügyet feltenni, ez pedig az új génkezelési technológiák, technikák kérdésköre. Nagy vita van ebből most, komoly társadalmi párbeszéd zajlik e témák körül. Magyarország példaértékűen mindig is vitte azt a zászlót, amely azt jelezte, hogy GMO-mentes mezőgazdaságot épít, azt a stratégiát tartja szem előtt.

Mi emeltük magasba ezt a zászlót, mi hoztunk létre ilyen szövetségeket, együttműködéseket, akár a Duna Szója egyezményben való együttműködésünket is lehetne sorolni, hogy hogyan gyűjtögettük egyen-egyenként az aktuális minisztereket országonként abba a szövetségbe, hogy álljunk össze, és védjük meg magunkat, ne tegyük ki az embereket annak a kockázatnak, amit esetleg egy ellenőrizetlen GMO-technológia jelent, ugyanis eddig ez meghatározott keretekben normálisan is működött.

2023. július 5-én az Európai Bizottság nyilvánosságra hozta az új génkezelési technikákkal - ez a bizonyos NGT - kapcsolatos jogszabálytervezetét és a kapcsolódó hatástanulmányt. Ennek a tanácsi vitája megkezdődött, és a spanyol elnökségnek az a célja, hogy a legnagyobb előrehaladást elérje. Azt gondolom, hogy ez még a magyar elnökség alatt is tartani fog, és vélhetően a magyar elnökség alatt lesz igazából eldöntve ennek a kérdésnek a sorsa és a jövője.

Ezért bevallom, mivel elnökként fogok ott szerepelni a mezőgazdasági bizottságban, bizony izgalommal várom, hogy hova jut addig a vita. Hiszen látjuk, ismerjük, tudjuk a világban forgó dolgokat. Ha őszintén beszélgetünk egymással, akkor azt is látjuk, hogy bizony az éghajlatváltozás, a klímaváltozás következménye az, hogy új kórokozók jelennek meg, új kártevők jelennek meg, amelyekre még nincs megfelelő hatóanyag, nincs védekezés, nincs semmilyen tapasztalatunk, hogy az hogyan legyen.

Két nagy küzdelem zajlik a világban. Az egyik küzdelem arról szól, hogy ezt vegyi anyagokkal, hatóanyagokkal, kémiai módszerekkel próbáljuk megoldani. A másik pedig arról szól, hogy a biológia eszközei, a géntechnológia hogyan tud ebben segítségünkre lenni. Kettő nagy csata.

Szeretném, hogy legyen egy harmadik. Legyen egy harmadik, amely azt mondja, hogy mindaz a tudás, ami eddig felhalmozódott bennünk, mindaz a génbanki kincs, amely Magyarországnak is megvan, az alapján adjunk választ az eddigi környezeti jelenségekből kialakult eredményekre, hiszen Magyarországon van a világ hatodik legnagyobb génbankja. Vissza kell nyúlnunk e génbanki kincseinkhez, elő kell vennünk azokat az alkalmas fajtákat, amelyek ilyen kihívásokra alkalmasak lehetnek. De egy dologból nem engedhetünk az elővigyázatosság elve alapján. Nekünk ahhoz ragaszkodnunk kell, hogy ismeretlen technológia kipróbálás nélkül ne veszélyeztesse a magyar társadalmat.

Szuverenitás kérdése. Nem véletlen, hogy a parlament elfogadta azt a döntést, amely a szuverenitásvédelemről szól, mert igenis jogunk kell hogy legyen hozzá, hogy eldönthessük, hogy mihez is ragaszkodunk. Azt mondom, hogy ha más nem, legalább úgy, mint ahogy a rovarfehérjék kapcsán tettük, jelezni kell a címkén, hogy az ott van, és még elkülönített helyen is kell polcra tenni, hogy az emberek dönthessenek tudatosan, mert a legnagyobb probléma szerintem mindig abból van, amikor az embereket megtévesztjük, és nem tudnak valós információk mentén dönteni.

Ezért szerintem nekünk továbbra is ragaszkodnunk kell a GMO-mentes státuszunkhoz, meg kell várjuk az Európai Unió döntését, végig a döntés során ragaszkodni kell ahhoz, hogy az elővigyázatosság elve kell hogy érvényesüljön, a szuverenitásnak működnie kell, és törekednünk kell arra, hogy a természetes úton előállított válaszokat tudjuk az asztalra tenni, nem beszélve arról, hogy itt vannak az ökotermesztőink, akiknek joguk van a saját termékeiket megkülönböztetni az akár géntechnológiával segített egyéb termékektől, hiszen akkor milyen versenyképesek lesznek. Kell, hogy azt a biztonságot az emberek megfizessék, és különbséget tudjanak tenni, amit a természetes ökológiai termesztés során tudunk produkálni az embereknek.

Amit mindenképpen szeretnék mindnyájunk számára elmondani, hogy természetesen ezen ügyek mentén számos olyan nemzetközi együttműködés kialakult, számos olyan tanácskozáson vettem részt én magam is, ami komoly tárgyalásokat és gondolkodásokat vetített előre, hiszen 2022 szeptemberében Magyarország volt a házigazdája az ENSZ égisze alatt működő afrikai, eurázsiai vándorló vízimadarak védelméről szóló megállapodás részes felei találkozóinak. Részt vettem az ENSZ biodiverzitás csúcstalálkozóján, ahol elfogadtuk a globális biodiverzitás-megőrzési keretstratégiát. Ezek mind-mind nagyon fontos hosszú távú kihatással tudnak bírni.

Ha már a génmegőrzésnél vagyunk, akkor feltétlenül szólni kell arról, hogy Magyarországon kiemelt jelentősége van a génmegőrzési programjainknak. Sikerral folytattuk a Székely Géngyűri program megvalósítását, amely a Nemzeti Biodiverzitás- és Génmegőrzési Központ, a Haszonállat-génmegőrzési Intézet és a székely gazdák fajtamentési programja a Székelyföldön. Nagyon fontos az, hogy azon ősi haszonállatainkat azon környezetben tudjuk tartani, ahol kialakultak, ahol valós működésük van, mert nem állatkert kell, nem teljes életidegen körülmények között kell tudnunk megőrizni őket, hanem a használatukban kell megőrizni őket, és akkor igazi maga a génmegőrzés.

De nagyon büszkén tudom önöknek jelenteni, hogy Tápiószelén pedig megkezdődött egy új növényi génbanki épület kialakítása az egyre növekvő számú mag formájában őrzött gyűjtemény hűtött magtárolókban történő megfelelő biztosítására, mert ezek a magok, amelyek ezen a rögnön alakultak ki, ezen időjárási körülmények között alakultak ki, mind-mind egy-egy válasz már a megváltozott éghajlati viszonyokra. Öt, száz vagy éppen ezer évvel ezelőtt. És ezek a nagyon fontos dolgok. Ezek biztonságos körülmények között a maguk természetes szelekciójának megfelelően vagy következtében kialakult gének, amelyeket mi bármikor elővehetünk, amikor

szükségünk van rá. Igen ám, csak ehhez megfelelő infrastruktúra kell, és ezért kellett a tápiószelei génbankokat úgy felújítani, hogy ezek mindig használhatók legyenek majd, akár 100 vagy 200 év múlva is.

Szeretnék számot adni a természetvédelmi beruházásainkról, hiszen nagyon sok forrást elköltöttünk azért, hogy egyrészt megőrizzük a természeti értékeinket, másrészt pedig tudjuk gyarapítani azt az infrastruktúrát, amellyel magát a természetvédelmet akár intézményesíteni is tudjuk.

2010-től 465, tehát 2010-től 465 projektet valósítottunk meg döntően a nemzeti parkok igazgatóságai közreműködésével, melyek összértéke több mint 90 milliárd forint, és ezek révén összességében több mint 300 ezer hektáron javítottuk az élőhelyek állapotát és biztosítottuk a természetvédelmi kezelés infrastrukturális fejlesztéseit 300 ezer hektáron. Ez számomra az egyik legfontosabb dolog, mert ez a 300 ezer hektár újra a természeti állapotába került. Hiszen látjuk most is, a parlamentben mennyit vitázunk azon, hogy az ipar elvesz termőföldet, szükséges-e, szabad-e engedni és a többi. De soha nem mondjuk hozzá, mert mindig csak az egyiket tesszük fel a mérlegre, hozzá kell tenni a másikat is. Viszont ha az ipar számára ki is vonódik termőföld, de minden erőfeszítésünk az, hogy vissza is tudjuk állítani azokat, amelyek már károsultak. Tehát, hogy a mérleg ne szenvedjen kárt, és ez egy nagyon-nagyon fontos dolog.

És ha már itt tartok, akkor hadd mondjam azt, hogy viszont nem lehet semmit sem úgy hagyni, hogy az ösztönzőleg hasson arra a folyamatra, amit mi nem szeretnénk. Ezért nemsokára ott lesz önök előtt, már benyújtottuk a parlamentbe azt az agrársalátát, amiben a termőföld védelmét sokkal inkább megerősítjük. Tehát, aki termőföldet akar kivonni ipari célokra, az most háromszor többet kell hogy fizessen a termőföld kivonásáért. Ez azt jelenti, hogy nem lesz olyan terület, ami 20 millió forint alatt lesz hektáronként. Tehát nem hiszem, hogy megéri majd, vagy sokkal inkább megfontolják a befektetők vagy beruházók, hogy zöldmezőben termőföldet akarjanak kivonni. Minden célunk az, hogy ösztönözzük a beruházókat, arra tereljük őket, hogy barnamezőben - egykori ipari területeken, ami már ipari területként szerepelt, ott – folytassák és ott valósítsák meg a beruházásaikat.

A 2015-ig megvalósított fejlesztések finanszírozását a KEHOP, illetve a Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program biztosította, amelyek révén 356 természetvédelmi beruházás valósult meg 48,5 milliárd forint értékben. Ekkor több mint 130 ezer hektár célterületet tudtunk kezelni. 2015-től újabb fejlesztések megvalósítására biztosítottunk lehetőséget a KEHOP-ban, illetve a Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program keretében. A KEHOP és a VEKOP révén 2023 végéig összesen 109 természetvédelmi beruházás valósult meg, összesen közel 42 milliárd forint támogatással, melyek együttesen 180 ezer hektárnyi védett természeti területet és Natura 2000 területet érintenek.

Az idén záruló KEHOP- és VEKOP-finanszírozású természetvédelmi fejlesztéscsomag megvalósításában az elmúlt év nagy előrelépést hozott. A támogatások felhasználását tekintve egy éve még 65 százalékos készültséget regisztrálhatunk, ez 68 projekt sikeres lezárását jelentette. Az elmúlt egy év alatt viszont további 30 projektet tudtunk sikeresen lezárni, így már 91 százalékos a teljesítési állapot, és nagy biztonsággal állíthatjuk, hogy a lezárásra váró még 11 projekt között sincsenek semmilyen kockázatos beruházások, így ezt a pénzügyi európai uniós ciklust is sikerrel fogjuk tudni lezárni. Ez szerintem egy nagyon-nagyon fontos dolog.

Ami a jövőt illeti, a jövő célok megvalósítása érdekében 104 új projektet azonosítottunk, amelyek együttes költségigénye 62,4 milliárd forint. A rendelkezésre álló forráskerethez igazodva e projektcsomagból 67 kiemelt jelentőségű projektet választottunk ki, amelyek megvalósítása a felhívások meghirdetését követően el is

indulhat, és itt jön a jó hír, amit szeretnék mindnyájuknak bejelenteni, hogy ez újabb százezer hektárnyi természeti terület állapotát segít majd javítani és a természeti állapotába visszahelyezni. Ha van jó hírem a mai nap számára, akkor ez az, hogy gyakorlatilag rendelkezésre állnak a lehetőségeink, megvan a technológia, és százezer hektárnyi terület kerül újra vissza a természeti állapotába.

Van egy nagyon fontos ügy, amit mindenképpen szeretnék még önök elé tárni. Ez pedig az új európai uniós természet-helyreállítási rendelet hazai megvalósítása. Ezt mi támogattuk. Az Európai Bizottság 2022 júniusában 2030-ig megvalósítandó, az Európai Unió biológiai stratégiájában rögzített vállalásokkal összhangban, egy új jogszabályjavaslatot terjesztett elő, amely valamennyi tagállamra vonatkozóan határoz meg 2030-ig, 2040-ig, illetve 2050-ig teljesítendő célkitűzéseket és feladatokat a természet helyreállításával összefüggésben. Ezt mi olyan jelentősnek ítéltük, hogy teljes energiánkkal és erőforrásainkkal mellé álltunk ennek a kezdeményezésnek, és ezt teljességgel támogatni tudjuk.

A célkitűzések megvalósításának legfőbb eszköze a nemzeti természet-helyreállítási terv, amelyet minden tagállam saját maga dolgoz ki, és ez a terv hivatott biztosítani, hogy a rendelettervezetben megfogalmazott átfogó célkitűzések mentén olyan konkrét beavatkozásokat határozzunk meg és ezekhez olyan célterületeket rendeljünk, amelyek a hazai körülményekhez igazodnak, és egyértelműen Magyarország javát tudják szolgálni. A tervben megvalósított és azonosított intézkedések megvalósítása számos szakterületet érint, annak hatásai hosszú távon országos léptékben jelentkeznek.

Fontos hangsúlyozni ugyanakkor, hogy a rendelettervezet a jelenlegi földhasználat megváltoztatását, termőföldjeink termelésből való kivonását vagy az élelmiszertermelés csökkentését igénylő rendelkezéseket nem fogalmaz meg. Kulcsfontosságú az a mintegy 300 ezer hektárnyi állami tulajdonú védett természeti terület és Natura 2000 terület, amely vagyonekezeléséről jelenleg a nemzeti parki igazgatóságok gondoskodnak. Ez rendszeres, fenntartó jellegű beavatkozásokat fog tudni megvalósítani a kiegészítő gazdálkodás révén, amihez a forrásokat az Európai Unió közös agrárpolitikája biztosítja. Összességében tehát ez a rendelettervezet olyan intézkedések megvalósítását feltételezi, amelyek jelenleg is léteznek, és ezek megvalósítása nagyrészt a jelenleg is elérhető európai uniós KEHOP Plusz vagy a LIFE-forrásokra fog támaszkodni.

Hadd jelentsem önöknek, hogy nagyon fontos, hogy akik a természetvédelem területén dolgoznak, azok kellő társadalmi elismerést és megbecsülést élvezhessenek. Ezért számukra is szeretnék indítani olyan továbbképzéseket, olyan lehetőségeket, amelyek az ő képzésüket is segíti, támogatja, erősíti, hiszen minden nap ők azért küzdenek, hogy az az örökségünk, ami a teremtett világunkat jelenti, az unokáink számára is jó legyen.

És még egy örömhír előadásom végére az Imrehegy-kiskunhalasi homokbuckák természetvédelmi terület bevonása, hiszen ez egy olyan új, 226 hektár védett területet jelent, ahol a tavaszi hérics 6-10 ezer fős vagy tős állománya a Duna-Tisza-közén megmaradt két nagy állomány közül az egyiket éppen takarja, és ez szerintem egy nagyon fontos rész, hiszen a Duna-Tisza-közén az Illancs kistáj természetéhez közeli állapotban fennmaradt részén, a szél formálta homokbuckavidék, tájkarakter-formáló tájképi szempontból is jelentős földtani, természeti értékeinek fennmaradását tudjuk ezzel is elősegíteni.

Egy szó, mint száz, mindennap a munkatársaimmal azon dolgozunk, hogy az az örökség, amit magunk után hagyunk, sokkal gazdagabb legyen, mint akkor, amikor mi hivatalba léptünk, vagy amikor mi kaptuk a megbízást annak érdekében, hogy ezt az értéket megőrizzük.

Mindazért, hogy ezeket az eredményeket sikerült elérni, szeretném megköszönni az önök együttműködését, hiszen amikor a rendeleterveinkkel, törvényeinkkel jövünk a bizottsághoz, akkor önök mindig támogatólag álltak hozzánk. Azt tudom ígérni, hogy a jövőben is számítunk az önök munkájára. Köszönöm megtisztelő figyelmüket.

ELNÖK: Köszönjük szépen miniszter úr előadását, tájékoztatóját, beszámolóját. Kérdezem a bizottság tagjait, hogy ki kíván hozzászólni. A jelentkezési sorrend szerint először alelnök asszonynak adom meg a szót. Öné a szó, tessék parancsolni!

Kérdések, hozzászólások

SZABÓ REBEKA (Párbeszéd), a bizottság alelnöke. Köszönöm a szót. Nagyon szépen köszönöm miniszter úrnak az átfogó beszámolót. Nyilván ez a fél óra önmagában kevés is egyébként arra, hogy mindenre, minden részterületre kiterjedően beszéljünk, és nyilván nekünk, képviselőknek is most kicsit korlátozott az időkeretünk. Megpróbálunk néhány lényeges kérdést feltenni.

Elsőnek igaziból erről nem annyira akartam beszélni, de most pont a miniszter úr említette, hogy a nemzeti parki dolgozók mennyire fontos munkát végeznek, és hogy milyen fontos az, hogy megbecsüljük a munkájukat. Én ezzel maximálisan egyetértek. Volt ökológus kutatóként is közlőrlől láttam, hogy tényleg milyen nagyon-nagyon fontos, állhatatos munkát végeznek.

Viszont érdeklődöm, hogy miniszter úr hogyan kezeli, vagy esetleg beleszól-e az ilyen jellegű vitákba, amelyeket Menczer Tamás külügyi államtitkár folytatott nem olyan régen Fűri Andrással, a Duna-Ipoly Nemzeti Park igazgatójával. Az én véleményem szerint Menczer Tamás egészen furcsán vádaskodott a nemzeti park igazgatójával szemben a sajtóban a bizonyos kereszt felállítására kapcsán.

Itt nyilván nem az kérdés, hogy egyébként egy keresztet leégetni borzalmas dolog, ebben szerintem mindannyian egyetértünk, de ez egy fokozottan védett terület, és a nemzeti park igazgatója a jogszabályoknak megfelelően járt el, amikor azt mondta, hogy egy új bármilyen létesítmény oda plusz forgalmat vonz, egy betonlapot kell építeni, tehát az egy zavarás egy fokozottan védett területen, és vajon megengedhető-e, hogy ilyenkor egy államtitkár ilyen politikai ámokfutásba kezdjen a megbecsült nemzeti parki szakemberekkel szemben. Ez lenne tehát az első kérdésem.

A második. Előkerült itt is a vízfelhasználás. Mi a Párbeszéd-Zöldekben már nagyon régóta mondjuk azt is, amit egyébként miniszter úr is szokott hangoztatni, és nyilván ez egy fontos szakmai álláspont, hogy gyakorlatilag a víz megtartására kell most már helyezni a hangsúlyt. De én azt gondolom - önök 13 éve kormányozzák az országot, nem ön személyesen, de a Fidesz-KDNP-kormány, és már a 2010-es kormányprogramban is emlegették ezt, utána benne volt több vízstratégiában -, még mindig úgy látom, hogy erről beszélnek, beszélnek, ami nagyon jó, de a megvalósítással hogyan állunk, mert én úgy látom, hogy még van ezen a téren mit tenni.

Ezzel összefüggésben az akkumulátorgyártás vízfelhasználására is szeretnék rákérdezni. Csak egy példa, hogy Debrecen eleve egy olyan régióba esik, ahol a talajvízszint folyamatosan csökken. Egyébként Debrecen városa is süllyed, részben ezzel összefüggésben. Az egész Alföldön az elsivatagosodás egy komoly probléma. Miniszter úr szerint milyen hatással lesz a terület vízellátására egy ilyen óriási akkumulátorgyár? Végeztek-e erre vonatkozóan valamilyen szakmai tanulmányt vagy felmérést? Foglalkoznak-e ezzel a kérdéssel érdemben?

Aztán itt vannak az erdők. Nagyon helyesen teljesen egyetértünk miniszter úrral abban, hogy az embereknek mennyire fontosak ezek az erdők rekreációs szempontból. Most már számos kutatás van arra vonatkozóan is, hogy egyszerűen a stressz-szintet

hogyan tudja csökkenteni a természetben való séta. Nem utolsósorban a biodiverzitás fenntartása szempontjából rendkívül nagy jelentősége van az erdőknek mint ökoszisztémáknak, mint élőhelyeknek.

Ehhez képest azt látjuk, hogy Magyarországon még a védett erdőkben is - egyébként a magyarországi erdők mintegy 40 százaléka áll valamilyen védelem alatt, vagy Natura 2000, vagy valamilyen védettségű státusza van - sajnos a tarvágás igenis zajlik. Ezt konkrétan látni lehet, és lehet azt mondani, amikor adott esetben csak egy nagyobb terület véghasználata zajlik, hogy ezt nem feltétlenül nevezik tarvágásnak, de én magam nagyon nagy területeken jártam, természetes és természetközeli erdőkben többhektáros tarra vágott foltokban.

Érdeklődöm, hogy abban, hogy adott esetben védett erdőkben, nemzeti parkok közepén is ez a fajta hagyományos, régimódi és a biodiverzitást nem megőrző vágásos üzemmód zajlik, mikor kívánnak esetleg valamilyen változást elérni, hiszen egyébként lehet úgy is erdőt művelni, olyan szálaló és egyéb gazdálkodási formákkal, amelyekre most nyilván nem térek ki az idő szűkében, amelyek biztosítják a fakitermelést, de az ökoszisztémának sem ártanak annyira.

Ráadásul Magyarországon az erdők fele - csak hogy mindenki számára világos legyen - nagyjából kultúrerdő és faültetvény. Tehát az is jó, amikor azt mondjuk, hogy növeljük az erdővel borított területeket, de nagyon nem mindegy, hogy milyen, az egy természetes erdő, aminek a létrejöttéhez nagyon sok idő kell, vagy ültetünk egy akácost, aminek nyilván éppen lehet gazdasági haszna, de ökológiai szempontból gyakorlatilag az egy sivatagnak tekinthető.

Aztán a biológiai sokféleség említésének is tényleg nagyon örülök. Egyébként érdekes, most említette az európai parlamenti rendeletet a természet helyreállításáról, én gyorsan megnéztem, és úgy találtam, hogy azt a fideszes európai parlamenti képviselők nem támogatták. Majd mindjárt utánanézetek még egyszer a munkatársaimmal, és nem tudom, de lehet, hogy ebben látok egy félreértést. Mindenesetre a zöldek, mi, a Párbeszéd-Zöldek részéről elmondtuk, hogy abszolút támogatjuk ezt a rendeletet, és örülök, hogy most már dolgoznak azon, hogy hogyan fogják ezt átültetni a magyar gyakorlatba.

Mindenesetre a biológiai sokféleség kapcsán érdeklődöm. Azt nagyon üdvözlöm, hogy most azt mondta, hogy terveznek egy ilyen javaslatot, hogy még nehezebb legyen termőföldet beépíteni. Maximálisan egyetértek. *(Dr. Nagy István: Pont ez van a parlament előtt!)* Szuper! Egyébként én is bátorkodtam benyújtani egy hasonló támájú törvénymódosító javaslatot. Szerintem az még nem került bizottság elé, de nem tudom, hátha esetleg támogatni fogják. Mi is azt szeretnénk, ha nem lehetne a termőföldeket beépíteni, de nemcsak a termőföldet, hanem a természeti területeket sem.

Itt van ez a tervezett beruházás Soroksár és Gyál között, nagyjából 600 hektár, amelyet már egy kormányhatározattal kiemelt beruházási célterületté nyilvánítottak. Az a baj, hogy ez gyakorlatilag az észak-alföldi Turjánvidék északi része, és bár a beruházási célterület éppen kikerüli a meglévő védett területeket, de mindannyian tudjuk, hogy egy ekkora nagy terület lebetonozása esetén súlyosan sérülnek a környező védett élőhelyek. Szalakóta, gyurgyalag, árvalányhaj, szibériai nőszirm, parlagi sas fészkel a közelben. Nyilván önöknek is vannak erről adatai. Érdeklődöm, hogy ilyen esetekben hogyan valósul meg, mert nemhogy nem helyreállítjuk a természetet, hanem egy óriási természeti területet szándékozik a kormány valakinek az érdekében valamilyen beruházással - ez most végül is mindegy - tönkretenni.

Maga Lázár János is benyújtotta az építészetéről szóló törvényjavaslatot, amelybe szintén próbált olyan részeket betenni, hogy inkább barnamezős beruházás történjen. Tehát az elvek szintjén ez mind nagyon jól hangzik, és gondolom, a miniszter úr ezzel egyetért, na de akkor mi ez itt? Ez a „nem tudja a jobb kéz, mit csinál a bal” esete a

kormányon belül, vagy hogyan fogják elérni, hogy ezek a természetvédelmi érdekek ne sérüljenek?

Végezetül, csak hogy tényleg ne csak én beszéljek, még szeretnék rákérdezni arra, hogy abban az esetben, amikor a Mészáros és Mészáros Zrt. egy akkumulátorgyártással összefüggésben csővezetékét épített, és több száz tő homoki kikericsset sikerült Göd szomszédságában megsemmisíteni, én erről egy írásbeli kérdést is benyújtottam miniszter úr számára, akkor egyrészt hogyan kívánják biztosítani, hogy a jövőben ne történjen ilyen természetkárosítás. Volt erre vonatkozóan egy döntés, hogy ezeket kéne ültetni, de ez nem történt meg.

Ráadásul a természetvédelmi törvény 42. § 6. pontjában - csak a törvényhelyet puskázom - arról van szó, hogy fokozottan védett növényfaj egyedének eltávolításához, elpusztításához, megszerzéséhez természetvédelmi hatóság engedélye szükséges, és csak akkor adható meg bármilyen ilyen engedély, ha egyébként természetvédelmi vagy más közérdek indokolja. Nem annyira látom, hogy bármilyen beruházás miatt ide tartozik. Ennyi erővel minden közérdek. Ennyi erővel az akkumulátorgyár érdekében, amely egy magáncég, bármilyen fokozottan védett növényt vagy állatot a jövőben ki lehet majd irtani vagy el lehet pusztítani? Ezt hogyan látja miniszter úr? Köszönöm szépen a figyelmet.

ELNÖK: Köszönjük szépen, képviselő asszony. Orosz Anna képviselő asszonyé a szó.

OROSZ ANNA (Momentum): Köszönöm a szót. Először is hadd ismerjem el azt a teljesítményt, hogy sikerült az agrártárca ügyének a beszámolójába belefűzni az úgynevezett szuverenitásvédelmi törvénycsomagot. Ezért biztosan jár önnek egy piros pont a propagandaminisztertől.

De akkor most rátérek a szakmai kérdéseimre, ebből szám szerint három van. Az első az akkumulátorgyárakkal kapcsolatos. 2017 óta a kormány kimondott célja az, hogy akkumulátorgyár-nagyhatalommá tegye Magyarországot, ennek megfelelően az elmúlt években számos, ázsiai hátterű, elektromos járművekbe készülő akkumulátorokkal vagy alapanyagokkal foglalkozó cég jelentette azt be, hogy Magyarországon kíván üzemeltetni. Nem elég, hogy ezek az üzemek Magyarországon nyílnak, hanem, mondjuk, ellentétben azzal, hogy ez hogyan történik például Svédországban, a magyar állam az adófizetők forintjaival, súlyos összegekkel támogatja ezeket az üzemeket, nagyjából 1000 milliárd forint ment ezeknek az üzemeknek, miközben tudjuk, hogy az akkumulátorgyártás brutális vízfelhasználással jár, elképesztően nagy az energiaigénye, és azt is tudjuk, hogy sok esetben értékes földterületeken jönnek létre ezek a beruházások.

Csak hogy két példát mondjak: Debrecenben 220 hektárnyi értékes termőterületen jön létre a CATL-gyár üzeme, Győrszentivánban az önkormányzat 350 hektárnyi, kiváló minőségű mezőgazdasági területet minősít át ipari területté, és emellett akkor nem beszéltünk még az egészségügyi kockázatokról, illetve azokról a környezeti kockázatokról, amikről már pontosan tudunk a meglévő üzemek működése kapcsán, legyen szó a talajvíz szennyezéséről, legyen szó a mérgező anyagok kikerüléséről, és még sorolhatnám, amit a magyar hatóságok sajnos nem tudnak vagy nem akarnak megfelelően szankcionálni. Úgyhogy a kérdésem az, hogy agrárminiszterként nem tart-e attól, hogy ez az elhibázott iparosítási stratégia visszafordíthatatlan károkat fog okozni, illetve okozott már most a magyar termőföldeknek, a környezetünknek, a vízkészletünknek.

A második kérdésem az öntözéses gazdálkodással kapcsolatos, amiről ön nagyon sokat beszélt, és biztosan nagyon sokat dolgozik is ezen a témán. Tavaly

jelentették be, hogy kiemelten szeretnék támogatni, illetve fejleszteni az öntözéses gazdálkodást, ugyanakkor ennek is és az előbb említett akkugyár-stratégiának is kiemelten nagy vízigénye van, mindeközben Magyarországon jelenleg nincsen működő integrált vízgazdálkodás, nincsen vízvisszatartás, az országból több víz folyik ki, mint amennyi be, és az infrastruktúra is kritikus állapotban van. Úgyhogy az a kérdésem, hogy hogyan kívánják orvosolni ezt a problémát.

És végül, de egyáltalán nem utolsósorban, a klímaváltozás okán most már a nyarainkat - meg most már ősszel és tavasszal is - gyakorlatilag elborítják a villámárvizek, a nyarakat pedig az aszályok. Az a kérdésem, hogy mit kíván ön tenni azért, hogy kezelje ezt a helyzetet. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönjük szépen, képviselő asszony. Én is szeretnék hozzászólni, és addig átadnám az ülés levezetését Bencsik alelnök úrnak.

(Az ülés vezetését Bencsik János, a bizottság alelnöke veszi át.)

BENCSIK JÁNOS (Fidesz), a bizottság alelnöke, továbbiakban ELNÖK: Elnök urat illeti a szó.

DR. KERESZTES LÁSZLÓ LÓRÁNT (LMP): Köszönöm szépen alelnök úr, és egyúttal megköszönöm a miniszter úrnak a részletes beszámolóját. Én a beszámoló elején megfogalmazott elvi állásfoglalásokkal maximálisan egyetértek. Én azt gondolom, hogy ki kell mondanunk közösen, és erre minden lehetőséget meg kell találni, hogy a természeti kincseink megóvása a legfontosabb nemzeti sorskérdés. Ezáltal tudjuk a nemzet jövőjét biztosítani, ezáltal tudjuk gyermekeink jövőjét biztosítani.

Én azt gondolom, hogy azt is ki kell mondani, hogy ezen a téren most óriási kihívásokkal szembesülünk. Sőt, én ezzel kapcsolatban nagyon súlyos kritikát kell hogy megfogalmazzak: én azt gondolom, hogy az elmúlt évtizedekben nem volt olyan súlyos kihívás, vagy nem leselkedett olyan súlyos kihívás a természeti kincseink megóvásával kapcsolatban vagy ezek fölött, mint napjainkban.

Szeretnék ezzel kapcsolatban, konkrétan röviden reagálni, nem csak a jelenleg, most meghallgatott beszámolóra, hanem az elmúlt évek konkrét belpolitikai eseményeire, és szeretnék konkrét kérdéseket is feltenni. Hozzáteszem, itt elhangzott, hogy én a szuverenitás kérdését egyáltalán nem tartom szitokszónak, én azt gondolom, hogy a szuverenitásunk megőrzésének záloga, hogy a természeti kincseinket megóvjuk, hogy a vízkincsünket megóvjuk, hogy a földjeinket megóvjuk, hiszen ezáltal tudjuk biztosítani, mint már mondtam, a gyermekeink jövőjét, és ezáltal tudunk védekezni egyébként azon válságok hatásai ellen is, amiről már beszélt miniszter úr, és amelyekkel kapcsolatban ki kell mondanunk, hogy valóban a válságok korába léptünk, és valószínűleg ez itt is marad velünk nagyon sokáig, és újabb és újabb válságokkal kell majd szembesülnünk. Ezért is kiemelten fontos, ha nem a legfontosabb feladat a természeti kincseink megóvása.

Termőföld, zöldmezős ipari beruházásokról beszélt miniszter úr. Hadd idézzek 2017. január 17-éről egy interjút. A miniszter úr akkor úgy fogalmazott, hogy „A termőföld nem tud bővülni, megálljt kell szabnunk a zöldmezős beruházásoknak, hiszen számos olyan terület van, amely barnamezős. Sokkal határozottabban és erőteljesebben kívánunk fellépni most már azon beruházásokkal szemben, amelyek kifejezetten zöldmezős beruházásokra készülnek. Nem engedhető meg, hogy olyan megismételhetetlen értékek menjenek veszendőbe, mint a termőföld, amire vigyáznunk kell”. Korábban találtam még egy fontos idézetet 2020 júliusából, akkor

úgy fogalmazott, emlékeztetett miniszter úr arra, hogy „az elmúlt 40 évben összességében mintegy 1,2 millió hektárt vontak ki hazánkban a mezőgazdaság művelésből autópályák, ipari létesítmények, sok minden egyéb miatt”. És ezek után valóban sokszor a plenáris ülésen is hallottuk azt a törekvést, amit most is elmondott miniszter úr, hogy védjük meg a termőföldet, és barnamezőn valósuljanak meg indokolt ipari beruházások. Ezzel szemben november 8-án egy olyan interjút adott miniszter úr, és most is olyan jellegű kijelentést tett, hogy pánikkeltés lenne, hogy a különböző, most felfuttatott ipari tevékenységek elvennék a termőterületet. Én úgy érzem, hogy itt erős az ellentmondás, és sorolhatnánk hosszan azokat a kormányokat, azokat a minisztereket, akiknek a tárcájához az iparfejlesztés, a gazdaságfejlesztés tartozik. Én azt gondolom, hogy a természet védelméért felelős miniszternek, úgymond, a másik oldalon kell a lövészárokból harcolnia (*Dr. Nagy István: Így van!*), a termőföldek, a természeti kincseink megvédésének az oldalán.

Elhangzott, hogy összhangot kell tudnunk teremteni a jogos gazdaságfejlesztési igények és a természeti kincseink megóvása terén, én úgy érzem, úgy érezzük, hogy ez az összhang most megbomlott. Tehát a mérleg nem egyensúlyt mutat. És most említette a miniszter úr azt a törekvést, ami támogatandó, támogatni is fogjuk, hogy minél inkább ösztönözzük, hogy a beruházásokat a barnamező felé tereljük. Ugyanakkor én itt ellentmondást érzékelek. Itt említették képviselőtársaim azokat a hatalmas beruházásokat, amelyek főleg távol-keleti cégek által valósulnak meg, és elképesztő állami támogatások áramlanak ebbe az irányba. Tehát valóban lesz-e hatása egy ilyen jellegű intézkedésnek, amikor a másik oldalon, nemhogy százmilliárdokkal, hanem ezermilliárdos szinten támogatjuk ezeket az ipari üzemeknek a létrejöttét infrastruktúrával, vízvezeték-építéssel, adókedvezményekkel?

Tehát én úgy érzem, hogy sokkal szigorúbbnak kellene lennünk a termőföld megóvása érdekében, és nem ösztönző eszközökkel, hanem nagyon szigorú, korlátozó eszközökkel kellene élnünk, és én azt tudnám üdvözölni, hogyha egyértelműen kimondanánk, hogy olyan cégek, olyan külföldi beruházások, olyan ipari üzemek, amelyek egyrészt semmibe veszik a magyar jogszabályokat, mert sajnos sorozatban mutatja a valóság ezeket a példákat, amelyek magyar termőföldet akarnak igénybe venni, azok ne kaphassanak állami támogatást. Tehát én ellentmondásosnak érzem azt, hogy százmilliárdokkal támogatjuk ezeket a cégeket. Hogy úgy mondjam, őket nem fogja ösztönözni, hogy barnamezőt keressenek a beruházásaik szándékául.

Pécs mellett nem olyan régen egy 500 hektáros beruházási területet jelölt ki a kormány idén nyáron. Én nagy örömmel vettem - Szijjártó miniszter úr egy héttel ezelőtt megerősítette -, hogy nem terveznek oda akkumulátorgyárat, de mégiscsak egy 440 hektár szántóföldről, termőföldről beszélünk. Elképesztően el vannak keseredve a gazdák, hogy a felmenőktől örökölt földet most elveszítik, kisajátítják ipari célok miatt, hozzáteszem egyébként, hogy Pécs legfontosabb vízbázisai közvetlen közelében. És akkor ismét csak az egyensúlyra szeretnék rákérdezni miniszter úrnál a természeti kincseink megóvásának a fontosságára és másik oldalon a természetesen jogos gazdaságfejlesztési igényekre. Van egy iparstratégia, van egy akkumulátorstratégia. Hosszú hónapok, ha nem egy éve küzdünk azon, hogy megtudjuk, hogy létezik-e egy olyan környezetvédelmi stratégiai tervezés, vizsgálat, ami feltárná egyáltalán a kormány számára, hogy ha egy ilyen iparfejlesztési stratégiát végre akart hajtani, végre akar hajtani, amit megkezdett, hogy ennek milyen ára lesz a természeti kincseink feláldozása terén. Miniszter úr, én azt gondolom, hogy eljött az ideje, hogy kimondjuk, hogy nem létezik. Nem létezik ez a vizsgálat. A kormány, mondhatjuk, vakon repül itt az iparfejlesztés által, és nem vizsgálta meg, hogy ennek az elképesztő, elképesztően kiterjedt iparstratégiának, akkumulátorfejlesztési stratégiának milyen környezeti ára lesz. Szeretném, ha tiszta vizet öntenénk a pohárba, miniszter úr. Én minden létező

fórumon próbáltam kinyomozni, kikérni ezt az úgynevezett szükséges környezetvédelmi stratégiai vizsgálatot, sehol nem láttam. Én azt kérem miniszter úrtól, hogy közösen mondjuk ki, hogy nem létezik ez. A kormány nem vizsgálta meg, hogy milyen ára lesz a természeti kincseink felhasználása terén ennek az iparstratégiának.

Vízgazdálkodás, tájgazdálkodás, aszály. Valóban, múlt év nyarán egy történelmi aszályt láttunk. Ennek nyomán nagyon sokaknak nyílt ki a szeme, nagyon sokan beszéltek arról, hogy milyen hatásai lesznek annak a fajta vízgazdálkodásnak, ahogy említették már képviselőtársaim, hogy több víz megy ki az országból, mint amennyi beérkezik. Gyakorlatilag most is az ország lecsapolása, az ország kiszárítása folyik emiatt.

Elképesztő a veszteség! Három Balatonnyi vízmennyiséget veszítünk évente. Azok után, hogy bő egy évvel ezelőtt volt is itt, az Országház épületében egy rendkívüli bizottsági ülés, ahova szakértőket hívtunk meg, itt volt miniszter úr, itt volt államtitkár úr, és arról beszéltünk, hogy milyen módon kellene megváltoztatni azt az elvet, és milyen módon lehetne a táji vízvisszatartás és a megfelelő tájgazdálkodás elvei mentén megálljt parancsolni ennek a folyamatnak, ezt követően, a történelmi aszályt követően a Tiszán közel ezer köbméter/szekundum sebességgel engedték el a vizet. A történelmi aszály után, amikor nyaranta körülbelül száz köbméter/szekundum a Tisza vízhozama. Tehát amellett, hogy kimondtuk közösen, és elismerték a képviselőtársaim, hogy ez az óriási kihívás, valóban nem látni a nyomát a cselekvésnek.

Engem mélyen megdöbbsentett, miniszter úr, amit pár hete hallottam az Országgyűlés plenáris ülésén, hogy a miniszterelnök úr úgy fogalmazott, hogy Magyarországon felesleg van a vízből, feleslegünk van a vízből, és Magyarország semmiféle vízhiányban nem szenved. Erről beszélt miniszterelnök úr, az ország legfontosabb döntéshozója. Még azt is elmondta, hogy vízfeleslegünk van, amit a magyar csatornarendszeren keresztül oda vezetünk el, ahova akarunk.

Miniszter úr, engem ez azért döbbsentett meg, mert ez azt mutatja, hogy a kormány ülésén még, hogy úgy mondjam, nem tárta fel a kormány ennek a súlyos kihívásnak a mélységeit, ha a miniszterelnök úr úgy gondolja, hogy felesleg van vízből.

Mi úgy gondoljuk, hogy nincs felesleg vízből, Mi úgy gondoljuk, hogy az időszakos víztöbbleteket az egykori árterekre, az egykori vízjárta terekre kell tudni visszaengedni, és az ehhez megfelelő tájgazdálkodást kell kialakítani. Szó esett itt az öntözésről, az öntözésfejlesztésről. Tudjuk, hogy 1-2 százalék az öntözött területek aránya, és a kormány tervei szerint ezt 8 százalékra bővítenék, 8 százalékra, miniszter úr, miközben tudjuk, hogy félsivatagi körülmények között ez értelmezhetetlen, ez nem jelent majd megoldást.

De arról, hogy milyen módon lehetne rendszerszinten kezelni ezt a kérdést, arról már sokszor beszéltünk, indítványok voltak az Országgyűlés előtt. Ezen a már említett bizottsági ülésen is elhangzott az itt megjelenő szakemberek részéről - volt közte műegyetemi professzor, gazdálkodó, geográfusok -, hogy milyen módon lehetne a táji vízvisszatartást megvalósítani.

Az bánt engem egyébként nagyon, hogy ez ma valóban a legsúlyosabb kihívás. Sajnos egyébként az elmúlt időszakban és még nagyon sok egyébként nemcsak kormányoldali, hanem ellenzéki szereplőtől is azt hallom, hogy víztározókat kéne építeni, csatornákat és mindenféle betontárgyakban kéne megtartani a vizet. Ez nem jó, ez nem jelent megoldást. Ez nem jelent megoldást.

A táji vízvisszatartást kell megvalósítani. Megvan a tudás. Még most is egyébként, néhány hete azonnali kérdést intéztem a Belügyminisztériumhoz. Rétvári miniszterhelyettes úr kizárólag az öntözésről beszélt. Tehát én azt látom, hogy nincs egy egységes rendszerszintű szemlélet, és ezt tapasztalom akkor is, amikor

kormánypárti politikusokkal vitán kívül beszélek erről, és igyekszem meggyőzni őket. Azt tapasztalom, hogy nincs egy egységes, rendszerszintű szemlélet Magyarországon a vízgazdálkodást érintően, és hiába van egy kimondott elvi konszenzus, láttam tegnap miniszter úr Facebook-posztját is, a cselekvés elmaradt, és én attól tartok, hogy idén a téli, a tavaszi víztöbbleteket ugyanúgy el fogjuk engedni, és nem történnek lépések annak érdekében, hogy végre Magyarország kiszárítását megállítsuk, miközben egyébként döbbenetes... Most nem akarom az időt húzni a számok sorolásával, de tudjuk, hogy milyen mértékben csökkent a talajvíz szintje, és valóban a Homokhátság már hivatalosan is félsivatag.

A következőt szeretném kérdezni konkrétan ezzel kapcsolatban még az irányokon túl. Azon a bizonyos múlt év októberi bizottsági ülésen a Vízügyi Főigazgatóság kezdeményezés volt jelen itt, az Országház épületében, és akkor tett egy olyan javaslatot miniszter úr, hogy egy bizottságot hoznak létre, és megkezdődik a szakmai szereplőkkel, civil szereplőkkel való egyeztetés. Erről mit lehet konkrétan tudni? Pontosan a táji vízviszataratás megvalósítása érdekében mi történt, és hogyhogy nem jutott még ez a törekvés a kormányzat legmagasabb szintjéig?

A tegnapi Facebook-posztját is néztem miniszter úrnak, hogy „Víz a tájban”. Szimpatikus gondolat volt, miközben egyébként már most a lehullott csapadék után néztem a Vízügyi Főigazgatóság oldalán, hogy hét szakaszon van I. fokú belvízvédelmi fokozat elrendelve, miközben hiány van továbbra is. Tehát látszik, hogy itt még nem tettük meg a szükséges lépéseket a szemléletváltás érdekében. Én azt gondolom, és ezt mindig hangsúlyozom, hogy nem, ez nem pártpolitikai kérdés. Ez egy nemzetstratégiai kérdés, hogy ebben a kérdésben lépéseket tegyünk.

Az erdőkkel kapcsolatban nem szeretném megismételni a feltett kérdéseket, ugyanakkor a természeti kincseink megóvására - akár városi környezetben - szeretnék még rákérdezni. Néhány hónappal ezelőtt egy döbbenetes folyamatot tapasztaltam személyesen Dombóváron: három védett fasort pusztítottak ki egy mondvacsinált beruházási ok miatt. Ott voltam a helyszínen, próbáltam információkat gyűjteni. A nemzeti park először nem kapta meg a lehetőséget, hogy véleményezze azt, hogy az önkormányzat levegye a védettséget a csodálatos fasorokról, majd megírták, hogy nem támogatják, és mégis szó nélkül kipusztították ezeket a csodálatos fasorokat.

Az ügy részletei, azt gondolom, most nem is feltétlenül tartoznak ide. Én feljelentést tettem, minden létező irányban megpróbáltam megtenni a lépéseket egyébként, hogy megvédjük még az utolsó Ady Endre utcai fasort Dombóváron, nem sikerült. Nem sikerült megvédeni. Miniszter úr, amikor látja, hogy a természetvédők úgymond elmondják, hogy ez egy indokolatlan barbarizmus volt, ráadásul olyan időszakban, amikor fel sem merülhetett volna a fák kipusztítása, ez mégis megtörtént, az azután kiált, hogy alapvető változásokra van szükség a jogszabályi környezet tekintetében, hogy ne történhessen meg ez. Tehát egy hibás, rossz, megalapozatlan önkormányzati döntés ne okozhasson ilyen természetpusztítást. Úgy érzem, van nagyon sok tennivaló a természeti kincseink megóvása terén a városi környezetben is.

Nagy tavaink, Balaton. A miniszter urat szeretném kérdezni, hogy miként értékeli azokat a gigantikus beruházásokat, amelyek megfigyelhetők akár a Fertő tó környékén, akár a Balaton partján. Ezeknek látjuk konkrétan a természetpusztító hatásait. Nem olyan régen egy bizottsági ülésen beszéltünk arról az elképesztő nádpusztulásról, amely egyébként a paloznaki térségben megtapasztalható.

Itt volt egy bizottsági ülés, ahol szakértő vendégek, a természetvédelem képviselői voltak itt. Nagyon köszönjük az együttműködést. Részletesen feltáró előadásokat tartottak, aminek a lényege az volt, hogy az emberi beavatkozás okozza azt a döbbenetes mértékű nádpusztulást, amire, ha - jól emlékszem - a Paloznaki Horgász

Egyesület hívta fel a figyelmet, hogy idén nyár elején nem kezdett megújulni a nádas. Óriási vészjelzést jelent ez, és itt is tennivalókra van szükség.

A GMO-ügyet említette miniszter úr. Itt egy nagyon erőteljes egyetértési pontot ismertem fel ebben, maximálisan támogatjuk, hogy Magyarország megőrizze a GMO-mentességét, és nagyon sajnáljuk azt, hogy ebben már nincs nemzeti konszenzus. Nem olyan régen volt egy közös szervezésű GMO-konferencia, ahol az új génkezelési technikák rendkívül súlyos veszélyeit tárta fel egy külföldi szakértő, illetve hallhattunk arról is, hogy milyen módon sérti egyébként a nemzeti szuverenitást az a fajta európai bizottsági döntés.

Az Európai Bíróságnak volt egy döntése, amely nagyon világosan elmondta, megállapította, hogy az új génkezelési technikákat is a GMO-szabályozás hatálya alatt kell tartani, és mégis a brutális vállalati lobbis hatására az Európai Bizottság beterjesztette ezt a gyalázatos javaslatot.

Mi természetesen támogattuk ezt az úgynevezett szubszidiaritási jelzést, tehát egy jogtechnikai választ, ugyanakkor fontosnak tartjuk azt - látva, hogy milyen erőteljes nyomulás figyelhető meg, az Európai Bizottság kezét milyen módon vezetik ezek a gigantikus cégek -, hogy egy politikai szintű állásfoglalást is tegyen a magyar Országgyűlés. Nagyon helyesen volt az a jogtechnikai lépés, és ennek volt is egy időkorlátja, november elejéig ezt meg kellett tenni. De mi indítványoztunk egy politikai nyilatkozatot, hogy tegyen meg az Országgyűlés, törekedve, én nagyon bízom benne, hogy még helyreállítható a nemzeti konszenzus, hogy mondjuk ki politikai szinten is a szándékot. Szerintem az egy fontos eszköz a kormány számára a nemzetközi porondon.

Ha már a nagyvállalati lobbisat nézzük, glifozát. Miniszter úr, vitatkoztunk erről a bizottsági üléseken, a plenáris ülésen is. Nem olyan régen örömteli volt számunkra, nem kapta meg a megfelelő többséget egy bizottsági szinten talán az Európai Unióban a glifozát újabb megerősítése, és aktuális, rengeteg új információ látott napvilágot. Eddig lehetett arról beszélni, hogy potenciálisan rákkeltő a glifozát, és most olyan tudományos eredmények láttak napvilágot, amelyek kőkeményen megerősítik ezt. Van-e szándéka a kormánynak megváltoztatni a jelenleg érvényes álláspontját, és a glifozát engedélyének az újra megadása ellen szavazni? Én azt gondolom, hogy fontos, hogy valóban a tudományos eredmények, és ne a cégek gazdasági ereje és a lobbis érvényesüljön e tekintetben.

Nos, én úgy gondolom, hogy mindazok a kérdések, amiről beszélünk, beszéljünk természetvédelemről, beszéljünk teremtésvédelemről, ahogy Harrach képviselő úr szokott a bizottsági ülésen fogalmazni, én azt gondolom, hogy akkor járunk el helyesen, ha mindannyian a helyén kezeljük ezeket a kihívásokat, és mindannyian félretesszük a pártpolitikai elköteleződést, hiszen egyértelmű, hogy ezekben a kérdésekben együtt kell működni, ezekben a kérdésekben valóban sikereket kell elérnünk a jelenkor súlyos kihívásai között, hiszen ezáltal tudjuk gyermekeink, unokáink jövőjét biztosítani. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm. Visszaadom az ülésvezetés feladatait elnök úr számára.

(Az ülés vezetését dr. Keresztes Lóránt László, a bizottság elnöke veszi át.)

DR. KERESZTES LÁSZLÓ LÓRÁNT (LMP), a bizottság elnöke, továbbiakban ELNÖK: Köszönöm, és kérdezem képviselőtársaimat, hogy ki kíván további hozzászólásokat tenni. *(Jelzésre:)* Én úgy láttam, hogy Tompos Márton képviselő úr szeretne hozzászólni, de nem tagja a bizottságnak, ezt a bizottságnak jóvá kell hagyni, ezért kérdezem a bizottságot, hogy támogatja-e Tompos képviselő úr hozzászólását.

(Szavazás.) Úgy látom, hogy egyhangú döntéssel támogattuk. Kérem Tompos képviselő urat, hogy az asztal sarkánál talál egy mikrofont, ott helyezkedjen el.

TOMPOS MÁRTON KRISTÓF (Momentum): Nagyon szépen köszönöm a lehetőséget. Miniszter úr, két témakörben szeretném, kifejezetten gyorsan elmondva, a véleményét, álláspontját kikérni.

Az első egy szerződésről szól. Bár sokak számára ez ismert, azért hadd tegyem hozzá, hogy érdemes a háttérrel felidézni. Nagy János földügyekért felelős helyettes államtitkárt 2020-ban menesztették az Agrárminisztériumtól vesztegetés gyanúja miatt, majd az utódjául kinevezett Gyüre Anitát is leváltották két hónap után. 2021 februárjában szintén egy korrupciós ügy miatt most vádlott-társak. Amiért ezt kérdezem: ugye, mindezek ellenére az Agrárminisztériumhoz tartozó Nemzeti Földügyi Központ 2021 júniusától tanácsadói szerződést kötött azzal az Element Solutions Kft.-vel havi 2 millió forint plusz áfa értékben vízgazdálkodási mérnöki tanácsadásra, ahol Gyüre Anita, tehát a két hónap után leváltott államtitkár vízgazdálkodásidivízió-igazgató, ráadásul rövid életű helyettes államtitkársága előtt az Agrárminisztérium Mezőgazdasági Vízgazdálkodási Osztályának volt a vezetője. Na most, eszerint kijelenthetjük azt, hogy miközben az ön minisztériumának van egy vízgazdálkodási osztálya, vízgazdálkodási tanácsadásra visszafoglalkoztatták azt a volt helyettes államtitkárt, akit korrupciós vádak miatt mindössze két hónap után elvitt a rendőrség. Tehát az én kérdéseim azok, hogy a fentiek fényében miért kötötték meg ezt a szerződést, hogy a Gyüre Anita ellen folyó eljárás nem zárja ki a minisztérium alá tartozó cégekkel történő, közpénzből fedezett szerződések megkötését. Illetve az utolsó az: hogy a Nemzeti Földügyi Központon kívül más, a minisztérium felügyelete alá tartozó cég is kötött-e szerződést az Element Solutions-zel vagy más, Gyüre Anitahoz kapcsolódó céggel? Ez az egyik témám.

A második témám Kishantos. Itt háttérként érdemes elmondani, hogy az Európai Unió Bírósága 2019 májusában hozott ítéletet, amiben kártérítésre kötelezte a magyar államot, azonban ezek mind a mai napig nem fejeződtek be. Az én információim szerint eddig 3 milliárd forint volt, több mint 3 milliárd forint volt, ami kifizetésre került, de ez még messze nem fedezi az összes, már megítélt kötelezettséget, és akkor azokról, amiket még nem is bíráltak el, még nem is beszéltünk. Ha ez pedig már nem lenne elég nagy összeg, akkor ehhez hozzá kell venni, hogy nemcsak kártérítésről van szó, hanem kompenzációról is, ugyanis ha valaki beadja a kérelmét, és 60 napon belül ezt nem bírálják el, akkor kompenzációra is jogosult, pontosabban ezt is benyújthatja. És akkor ehhez még hozzájön az üggyel kapcsolatos jogi szolgáltatási költség, értékbecslői díj, informatikai kiadás és még több, egyéb költség is, amit mind az adófizetőknek kell állniuk.

Úgyhogy kérdéseim, miniszter úr, ebben a témában azok, hogy meg tudná-e mondani, hogy mindennel együtt mekkora összegről beszélünk. Tehát hogy az, ami ki lett fizetve, amit ki kell még fizetni, mert kötelezettség, megítélték, van-e becslésük arra, hogy mi van hátra, ügyvédi díj, értékbecslői is, tehát hogy egyben ez mekkora összeg?

És ez egy személyes dolog, miniszter úr, de ez négy és fél éve húzódik. Amióta ez húzódik, 2019 májusában született a bíróság ítélete, ugye, ön végig agrárminiszter volt, és tekintettel arra, hogy ezekből az összegekből legalább egymilliárd forint az a késedelmi kamat, nekem nagyon úgy tűnik, hogy nem tudja megszerezni azt az összeget, amivel ezt le lehetne zárni egyszer és mindenkorra. És a kérdésem az, hogy miért. Tehát, hogy ön hol felelős, mi a felelőssége ebben, miért tart ez ennyi ideig? Illetve, hogy ön úgy gondolja, hogy képes kiharcolni a tárcája számára azt az összeget,

amivel ezt az ügyet egyszer és véglegesen le lehet zárni? Erre várom a válaszait. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Szabó Rebeka képviselő asszony jelezte, hogy még röviden szeretne ismételt szót kérni.

SZABÓ REBEKA (Párbeszéd), a bizottság alelnöke: Igen, köszönöm, elnézést, tényleg rövid leszek, csak ki akartam egészíteni az előző kérdésemet. Egyrészt, ugye, az erdők kapcsán arra nem hívtam fel a figyelmet, hogy sajnos a magyarországi erdők általában nagyon fiatalok, és hogy én zöldpárti politikusként azt is problémának látom, hogy sok esetben a vágásforduló túl korai időszakban van meghatározva, tehát egy bükkfa elkezd öregedni, mondjuk, 250 évesen, egy tölgyfa akár 300-400 évesen, de mégis Magyarországon gyakorlatilag 100-120 éves korban általában már vágják ezeket az erdőket, és ez is az oka annak, hogy a 150 év feletti fákat is elszörtan tartalmazó erdők aránya a 0,5 százalékot sem éri el, és, ugye, ismétlem, itt nem az ültetvényekről beszélek, hanem akár nemzeti parki területekről, és hogyha a biodiverzitás megőrzéséről beszélünk, akkor szükséges lenne, hogy legalább néhány, ennél kicsivel több területen legyenek igazán idős fák és idős erdők. Ugye, ma, ha egy állampolgár egy idős fát szeretne látni, akkor nem tudom, ezt néha parkokban, temetőkből megteheti, de az erdeinkben nem annyira, és én azt gondolom, hogy ez probléma, ez csak egy kiegészítés.

De még egy kérdésem lett volna az ökológiai gazdálkodás kapcsán. Miniszter úr említette - 2023 áprilisában a Magyar Nemzetben volt egy interjú, és -, hogy egyre nagyobb teret hódít hazánkban az ökológiai gazdálkodás, ugyanakkor én találtam egy adatot, a KAVOSZ Vállalkozásfejlesztési Zrt. szerint Magyarországon az ökológiai módon művelt mezőgazdasági termőterületek nagysága 2020-ban 301 ezer hektár volt, vagyis 0,6 százalékkal kevesebb, mint 2019-ben. Én nem tudom, hogy most akkor melyik az igaz: de mennyivel nőtt az utóbbi években az ökológiai gazdálkodással használt mezőgazdasági területek aránya? Köszönöm.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Van-e további kérdés, hozzászólási szándék? *(Nincs jelentkező.)* Amennyiben nincs, úgy megadom a szót miniszter úrnak, hogy tudjon reflektálni a sok-sok elhangzott kérdésre.

Dr. Nagy István válasza

DR. NAGY ISTVÁN agrárminiszter: Nem lesz egyszerű, de megpróbálkozom. Köszönöm szépen a figyelmüket és a kérdéseiket is, hiszen valóban ez egy jó párbeszédre ad lehetőséget.

Szabó Rebeka kezdte a sort, és hadd kezdjem akkor a válaszaimat az ő számára. Fűri András igazgató úr kiváló igazgató, és kiváló szakmai munkát végez ott. Mivel folyamatban lévő bírósági ügyről van szó, engedjék meg, hogy tartsam magam végig ehhez az állásponthoz, hogy mindaddig nem foglalkozok állást a kérdésben, míg a bíróság nem hoz döntést.

A következő kérdés szinte mindegyikük kérdését áthatotta: a vízgazdálkodás. Hadd próbáljak elidőzni egy kicsit, és akkor a többiekénél már nem kell, csak mindig utalok vissza majd erre. Egy nagyon fontos, nem azt mondom, hogy pillanatban, mert annál hosszabb a folyamat, vagyunk éppen most. Annak a folyamatában, amikor az a felismerés megszületett mindenkiben, hogy szemléletváltás szükséges a vízzel kapcsolatban, hogy valóban a vízzel gazdálkodni kell. A korábbi szemléletünk arról szólt, hogy a víz pusztító erővel bír, verseink, mindenünk arról szól, hogy „azért a víz az úr”, ezért a gátakat magasztották, és a történelem is azt igazolta, hogy a víz mindig,

amikor sok volt, problémát okozott, mert pusztított, és olyan károkat csinált, ami a nemzetgazdaság számára nagyon súlyos volt. Ezért magasították a gátakat, és mindig arra törekedtek, hogy hogyan lehet elvinni, minél gyorsabban mentesíteni a területet, hiszen mint medence, a környező hegyekből természetes, hogy összefolyik, és lesz elegendő vizünk.

Ha a száz évvel ezelőtti folyószabályozásainkat nézzük, nemzeti nagyjaink pontosan azzal váltak ki, hogy a folyószabályozással, a lecsapolással micsoda társadalmi események voltak, akár a Hanság lecsapolása, és lehetne sorolni, csak az én környezetemben is amik vannak. A problémát akkor a környezetünkben ez okozta. Aztán az éghajlatváltozás ránk rúgta az ajtót, és szembesülni kellett azzal, hogy változtatni kell a szemléleten. Ma már nem az a cél, hogy minél gyorsabban elvezessük a vizet, és azt a lehető leghatározottabban szeretném jelezni, hogy szó nincsen arról, hogy itt senki nem foglalkozik ezzel.

Nagyon komoly lépések és intézkedések vannak, és szeretném rögtön sorolni is, de ketté kell vonnunk a dolgokat. Az a helyzet, hogy a legtöbben nem arról beszéltek, amiről mindenki gondolja, amikor azt mondja, hogy vízgazdálkodás vagy öntözés, mert kétféle, és kétféle kell bontanunk a kérdéskört.

Az egyik a mezőgazdasági öntözési célú vízfelhasználás. Elnök úr, azt hiszem, ön volt az, aki azt mondta, hogy de micsoda bagatell, hogy csak 8 százalék. Az az abszolút európai átlag, abszolút nincs is rá több igény. Az csodálatos volna, ha 500 ezer hektárnyi területet tudnánk öntözni, vagy akarnák a gazdák, hogy öntözzünk.

Ami a problémát okozza, és erről kell komolyabban beszélni, az ökológiai célú vízfelhasználás, azaz hogyan tudjuk a talajvízszintet emelni, hogy tudjuk élő állapotban tartani a tájat. Ez a nagy kérdés.

Mindazzal, ami az öntözéssel kapcsolatos, hadd soroljak néhány dolgot! Megteremtettük a jogi háttérét. Egyrészt pontosan ez az, hogy a belvíz már nem egy gyorsan megszüntetendő és abszolút káros folyamat, mert ami korábban belvízzel borított táj volt, ösztönözték a víz elvezetését azzal, hogy területalapú támogatást nem lehetett ezen területek után igénybe venni. Lehetővé tettük, jár a területalapú támogatás a vízzel borított területek után is. A poszt kvázi erről szól. Az egy külön tanulság, ha megnézi a kommenteket, hogy az emberek mennyire nincsenek még ott fejben, tudatban, és hogy mennyire dolgozunk van még azzal, hogy ezt támogatni kell, és hogy ez nem egy abszolút káros folyamat. Ez nekem egy óriási tanulság, hogy kétféle ember van, aki viszonyul a vízgazdálkodáshoz, és mind a kettő szélsőség. Ez nagyon megnehezíti a dolgot, mert az életszerű párbeszédet az indulatok kiküszöbölik, és ez hiba.

Mindaddig, amíg nem tesszük félre a két szélsőséget, és nem tud a szakma többsége egy kompromisszumos, normális megállapodásra jutni, addig mindig is ilyen problémák lesznek, zárójel bezárva. Tehát támogatásilag megoldottuk, másrészt újabb agrársalátában volt elrendezve, amikor a csatornáknak és a különböző árkoknak a kitisztítását lehetővé tettük azáltal, hogy talajtermékenységet fokozó anyaggá lett nyilvánítva. Ezért így a gazdák, a vízügyi mérnökök mind-mind el tudják érni, hogy növeljék ezen csatornáknak a tározókapacitását. Ha megnézik, mindenütt töltjük tele őket, pontosan ezért nincsenek kibetonozva. Semmi más cél nincsen, csak bő víz idején eresszük nyakig ezeket a csatornákat, és engedjük, hogy szépen elszivárognak. Ez mind talajvízszintet emelő tényező.

Ez élővé teszi a tájat, és megoldja azt a rettenetes nagy problémát, ami az egyik úgymond karcos álláspont, amely azt mondja, hogy elbontani minden folyón a gátat, és egyszerűen engedni a vizet, hogy hadd menjen, és hadd mossa el a falvakat, a területeket, mindent. Igen, ez egy nagyon határozott álláspont, és ezért mondtam, hogy a két szélsőséges nézetet kezelniük kell, mert addig, amíg ez az álláspont uralkodik,

addig nagyon nehéz szövetségesnek fogni fel a vidéken élő embereket vagy a folyópartokon élőket. Az mind élőhely lett, élettér lett, ott mindenki építkezett, beruházott, hasonló. Nagyon nehezen viselnék el azt, ha ellenőrizetlen körülmények között az értékeik elmosandók lennének, és természetesen a gazdák és a föld vagyona. Tehát a csatornákat lehetővé tettük.

Nem is hiszik el, hogy hány száz milliárd forintért zajlanak a tervezések: Homokhátság megmentése. Nemsokára átadásra kerül pont Mórahalom térségében egy olyan öntözési rendszer, amely ötezer hektárnyi szántóföldi zöldségtermesztés megvalósítását teszi lehetővé, csak 6 kilométer csővezetékkel kell lefektetni, mert a vízkinyerő és a kvízki jutató rendszer is készen van, csak össze kell kötni, és teljességgel készen van. Nagyon remélem, hogy rövidesen átadásra tud kerülni.

De itt is szemléletváltozás van, mert a víz nem áll rendelkezésre úgymond korlátlanul minden pillanatban. Itt a „minden pillanatban”-on van a hangsúly, mert van, amikor rengeteg van, és tényleg nem tudunk vele igazából mit kezdeni, mert olyan sok van. De nem mindig áll rendelkezésre sok. Arra kell törekednünk, hogy meg tudjuk ezeket őrizni. És ha öntözünk, akkor se nyakra-főre történjen, hanem a legtakarékosabb módon tudjuk felhasználni, hogy egységnyi vízmennyiséggel minél nagyobb területen tudjuk termővé tenni a tájat vagy élhetővé tenni az élővilágot, ami a környezetünkben van. Tehát ez egy végtelenül fontos kérdéskör.

Minden törvényalkotással, minden támogatáspolitikával most is 86,5 milliárd forintot tudtunk kifizetni a gazdáknak az öntözési berendezéseik fejlesztésére, korszerűsítésére. Tehát ez a munka folyik. Kilencvenvalahány öntözési közösséget ismertünk el... (*Farkas Sándor: 227!*) Köszönöm szépen, miniszterhelyettes úr, 227-et. Ezek, hogy mondjam, nagyon komoly számok, amelyek, azt hiszem, 57 ezer hektárral növelik az öntözhető terület számát. Tehát ez mind-mind egy nagyon fontos előremenés gyakorlatilag ilyen rövid idő alatt.

De azt ne kérje tőlem senki, hogy amit évszázadok alatt alakított a természet és az éghajlat, arra én miniszteri ciklus alatt választ tudjak adni. A felelősségem az, hogy mindennap elvégzem azt a munkát, ami ebben kell, és azt kell mondjam, hogy igen, mert meg kell harcolnunk minden egyes napon azért, hogy a Belügyminisztériumban működő Vízügyi Főigazgatóságon a tervezési munkák hogy haladjanak, melyiket priorizáljuk, melyik a legfontosabb, hogyan tudjuk beilleszteni, hogyan működik.

Őszintén, ha látnák a CIVAQUA programot, amely Hajdú-Bihar megyében keletkezik, ha látnák a Szolnok megyei túpontosan megalkotott programot, amely megint csak több százezer hektárnyi termőterületet tesz öntözhetővé - pont a vetőmag termesztése miatt nagyon fontos dolog, ami ott készülődik -, ezek mind-mind óriási történetek. Ami a homokhátsági képviselők körében zajlik, ahogy küzdenek azért, hogy az ökológiai vízpótlást hogyan tudják megvalósítani, hogyan indul a Soroksári Duna-ágtól lefelé az új csatornarendszer, nagyon komoly munka folyik. Csak annyit szeretnék ebből érzékeltetni mindnyájuknak, hogy ne gondolják azt, hogy nem történik semmi. Nagyon komoly szakmai munka folyik.

Miniszterhelyettes úr, és ezen mosolyogtam, hogy mennyit kellett neki ilyen egyeztetéseket lefolytatni, egymásnak adták a különböző szervezetek az ajtókilincset nála, mert jöttek és hallgattuk meg őket. Volt, hogy egybehívtunk mindenkit, és volt, hogy részletesen külön mutogatta mindenki és magyarázta a saját maga dolgait. Tudjuk a szélsőségnek az álláspontjait, és tudjuk azokat az álláspontokat is, hogy hogyan lehet egy-egy régióban megoldani.

Nálunk, Győr-Moson-Sopron megyében lesz olyan terület, ahol az árasztást választották a gazdák, mert úgy ítélték meg, hogy az a legcélravezetőbb nekik, mert felderítették azt, hogy hogyan lett már ott több száz évvel ezelőtt is hasonló, és előkerültek azok az adatok, és megvalósítják. Tehát minden regionálisan kell, hogy hol

mi használatos, hol mi az előnyös. Nem lehet olyat mondani, és itt kezdődik számomra, hogy valaki akar-e józan kompromisszumot kötni vagy sem, vagy azt mondja, hogy csak nekem van igazam, és csak úgy kell, ahogy én mondom, vagy azt mondani, hogy mindenütt találjuk meg azt, aminek társadalmi elfogadottsága van, ami támogatható, ami a legnagyobb gazdasági és természetesen ökológiai hasznot hozza. És szerintem itt kell járnunk, ezen a célon.

Akkumulátorgyár vízellátásának a kérdése volt a következő. Szintén többen is emlegették, és természetes is, hogy emlegetik, hiszen Magyarország gazdasági jövőjéről, az egész ország gazdasági teljesítményének egy nagyon jelentős, új irányáról beszélünk. Amikor felelős miniszterként én Debrecenben voltam, és megnéztem a beruházást, és természetes, hogy szakemberektől az ember óhatatlan, hogy megkérdezi, hogy de lesz-e ott elegendő víz, és hogy lesz-e elegendő történet. És akkor a felelős vízügyi mérnökök, vízügyi szakemberek, akik nemcsak tegnap kerültek a posztjukra, hanem évtizedek óta szolgálják ezt az ügyet, hozzák a papírokat és mondják el, hogy Debrecenben, amikor a konzervgyárak működtek, és a többi gyár működött, nagyságrendileg nagyobb vízigény volt, mint ami most lesz az akkumulátorgyáraknál. Tehát nagyon tévút és félremagyarázása a dolgoknak az, amikor azt mondja, hogy na, ekkora vízigény soha nem volt. Nagyságrendileg több vizet használtak föl anno, amikor még teljes gázon, a szocializmus végén működtek azok a gyárak Debrecenben és környékén, amiknek vízigénye volt. Gyakorlatilag a technológia ma már ott tart, hogy a gyárban keletkező barnavíz lesz újra és újra felhasználva. Tehát nem friss és nem élő víznek a felhasználása lesz a legnagyobb volumenben, a tájékoztatások szerint.

És hogy a vízellátás ne szenvedjen csorbát, sőt hogy a Nagyerdőt tudjuk menteni, mert kell, hogy megfelelő víz legyen, a CIVAQVA program kiválóan támogatja ezt, és a megoldásokat hozza. Jó érzés látni a részenként megvalósuló CIVAQVA programból azokat a szakmai kérdéseket, amik felmerülnek. Tehát egy felelős tervezés, felelős kivitelezés zajlik ott, lépésről lépésre a táj, a környezet és a gazdaság összhangjának megteremtésében.

Védett erdő, tarvágás. Meglepőt fogok mondani. Tarvágásra pont nemzeti parkokban, védett helyen van szükség olyankor, amikor egy idegenhonos faj betöri magát oda, és nem tudjuk máshogy kiszedni. És ahhoz, hogy őshonos faállományt telepítsünk vissza, ott azt kell, hogy levágjuk onnan, és onnantól kezdve ez tud működni. Az erdőgazdaságok nagy része már szépen áll át az örökerdő-művelésre. Határozott kérésem és utasításom is volt velük. Ha megnézik, itt Budapest környékén a Pilisi Parkerdő már évek óta így gazdálkodik. Hiszen nem is fogadná el a társadalom, hogy pusztítsuk. Ugyanakkor különbséget kell tenni, és ezt nagyon szeretném, ha értenék: különbséget kell tennünk erdő és erdő között. Olyan erdő között, ami telepítvény kvázi, és azt nem lehet máshogy, csak tarvágással vágni, hiszen az iparilag készült. Most is, amin támaszkodunk, szükséges a fa, az építőipar is a mindennapjaikban jelen van. Tehát az nem is lehet vita kérdése, hogy az erdőt védeni kell. Nem is lehet vita kérdése, hogy az erdő hármasként hasznosítása eltolódott, eltolódott abba, hogy az emberek rekreációját kell szolgálni, és a természeti környezet fenntartásában, az ökológiai egyensúly fenntartásában kell sokkal nagyobb hangsúlyt részt venni a gazdasági hasznosságához képest. Ez látszik, minden nap látjuk ezt a folyamatot, hogy igen, az emberek érzékenyek a bennünket körülvevő környezet változására. Tehát mi történik? Elmondom az agrárminiszter keresztjét: elültetünk száz hektár fát, azzal senki nem foglalkozik, mert az természetes, valahol kivágnak törvénytelenül egy fát, minden újság tele van, és mi vagyunk a favágók kormánya. Holott a törvény jó, mert a törvényben benne van, hogy nem lehet embert ölni, mégis ölnek. Tehát ebben kell különbséget tenni. Be kell tartani a törvényeket. Ha betartják az emberek a törvényeket, akkor semmiféle probléma nincs. Azzal van baj, amikor nem

tartják be a törvényeket. Akkor viszont a lehető leghatározottabban az igazságügyi rendszernek föl kell lépni, és meg kell hozni azokat a döntéseket, amivel helyreállítják az ilyen csorbát. Nem tudunk ott lenni minden egyes fánál.

Ezt a dombóvári példát említette képviselő úr. Milyen okból, miért dönt úgy egy városi önkormányzat, amit az ott élők választanak meg? Ha az ő akaratuk ellenére történik mindez, nem sok jövőt jósolok. Tehát én azt gondolom, hogy egy polgármester mindig körültekintően kell hogy eljárjon, mert ha nem úgy jár el, akkor jövő júniusban nem ő lesz a polgármester. Ez ilyen egyszerűen működik, mert az emberek akkor számonkérnek. És szerintem nekünk feltétlenül ott kell lenni.

A törvények jók, törvénynek érvényt kell szerezni, be kell tartani. És szerintem minden egyes, akár ez a meghallgatásról szóló tudósítás is azt az üzenetet kell hogy sugározza a társadalom felé, hogy a természet érték, sokszor megismételhetetlen érték, vigyáznunk kell rá, és hogy úgy kell magunkban a változást előidéznünk, hogy ez nekünk fontos, meg kell tanulnunk együtt élni ezzel. És ha megtanultunk együtt élni ezzel, akkor minden sokkal természetesebb és minden sokkal jobb lesz.

Orosz Anna képviselőtársunk szintén akkumulátorgyárról, vízről, földterületről beszélt, de hogy visszafordíthatatlan kárt okoz-e, azt kell mondjam, hogy akkor okoznánk szerintem nagy károkat, ha nem aszerint járnánk el, mint ahogy Debrecenben a polgármester úr fogalmazott. Ő azt mondta, a lehető legszigorúbb eljárást kéri. És ez valóban így is van, nem lehet máshogy. Itt abban a szituációban vagyunk, hogy politikai kérdés lett ebből az ügyből. Ha politikai kérdés van valamiből, akkor nemcsak valamit jól kell csinálni, de úgy kell csinálni, hogy az jónak is látszódjék. És itt az a helyzet, hogy erre nem volt odafigyelve, hogy az emberekben kellő garancia és biztonságérzet alakulhasson ki. Hogyha valaminek egynek kell lenni, akkor oly szigorúan egy, hogy inkább több legyen, mint hogy kevesebb. És gyakorlatilag ma ezek az új beruházások. Ezek nagy cégek. Nem először építenek gyárat, és nekem az mindig megnyugtató, és tudom, megint furcsa lesz, amit mondok, de nekem az mindig megnyugtató, amikor kiderül valamiről, hogy nem jó. És tudják, miért megnyugtató? Mert akkor látom, hogy az ellenőrzési rendszer, a kontrollrendszer működik. Sokkal jobban izgulnék, ha nem volna ilyen eset. Mert akkor nem lennék biztos abban, hogy olyan szigorúan nézik. És akkor, amikor a környezetvédelmi hatóságok rajta vannak egy-egy probléma feltárásán, kiderül, hogy ott valaki nem tart be valami szabályt, és nagyon hangsúlyosan föllépnek, akkor az a megnyugvás legyen bennünk, hogy igen, a hatóságaink végzik a dolgukat, és aki megpróbálja ezt, hogy kijátssza, az pórul fog járni. És az üzenet minden más vállalkozásnak is: nem lehet megszegni a környezetvédelmi előírásokat. Aki megszegi, az nagyon komolyan utána ki fog kapni. Ez a helyzet. Hogy ez bírság, és hogy ennek milyen következménye van, ez nyilván már jogi rész. Tehát azt kell mondjam, hogy én nem gondolom azt, hogy visszafordíthatatlan kárt okoz.

Az visszafordíthatatlan kár lenne, hogy Magyarország kimaradna abból a megújulótechnológia-gyártásból, ami a világot a következő 50 évben előre fogja vinni. Ott nagyon komolyan számot kellene adnunk a választópolgároknak, amikor azt kérdeznék meg öt év múlva, hogy hol volt a magyar kormány akkor, amikor a világ elindult ezen az úton.

Nekünk munkahelyet, megélhetést, jövőt kell biztosítani az embereknek, és ez a jövő technológiája, minden autó lecserélődik, minden autó más lesz. Látják, itt az akkumulátorgyár, és máris jön az autógyár is. Ezek olyan dolgok, hogy egyik a másikkal összefügg. Ha jólétre adó, környezettudatos embereket akarunk, azoknak megfelelő fizetés kell, hogy azt az életszínvonalat tudják élni, amit akarnak, amit elterveznek, ahhoz pedig kellene az új technológiák, mert sokkal több előnye lesz az elektromos autó használatának, mint hogy felépítünk egy akkumulátorgyárat.

Az öntözéses gazdálkodásról itt is beszéltem.

Éghajlatváltozás, villámárvíz: ez egy nagyon nehéz kérdés. Gyakorlatilag a világon ma szinte minden emberi lehetőséget meghalad, mert olyan helyeken alakul ki néha, ahol nem is gondoljuk. De csak egy intézkedést hadd mondjak önnek! Nagyon szeretném bevezetni azt, mert azt látom, hogy például a villámárvizek megelőzésében ennek jelentősége lehet, és gyakorlatilag még ökológiai jelentősége is lehet, hogy az esővizet ne engedjük, hogy csak úgy kifolyjon az utcára. Szeretnék támogatást adni az embereknek arra, hogy az esőcsatornája alá mindenki beáshasson 1, 2, 3 vagy 5 köbméteres tartályokat. Gyűjtsük fel az esővizet, és abból öntözzük a kertünket, ne engedjük ki az utcára, ne engedjük bele a csatornába az esővizet, mert gyakorlatilag ezek okozhatnak aztán villámárvizet.

Amit tudunk, fogjunk fel, és aztán majd egyszer eljutunk oda, remélem, hogy ez a felfogott esővíz lesz majd a WC-lehúzáshoz megfelelő víz és hasonlók. Nem tartunk még ott, de azt remélem, hogy elindul egy gondolkodás, az új házak építésének technológiájába ezt akár már be lehet tenni. De ez falusi körülmények között is egy remek lehetőség arra, hogy a megképződött esővizet a kertünk öntözésére vagy egyáltalán az élőhelyünk életben tartására használjuk, és ne engedjük a csatornával egybe, ami megterheli a csatornarendszert, vagy ne engedjük egyszerűen az utcán szabadon elfolyni, hogy villámárvizek alakulhassanak ki.

Keresztes elnök úr, termőföldvédelem kérdése és barnamező. Azt hiszem, teljesen egyértelmű az álláspontunk. Minden fórumon erről beszélünk, de óriási nehézségeink vannak, mert egy beruházó, egy vállalkozó a legkönnyebb ellenállás felé akar menni. Ő azt mondja, hogy ha ott a szép zöldet választom, akkor ott biztosan nincsen kármentesítési feladat, ott biztos nem derül ki, hogy a talajban az elődöm milyen szennyeződésekkel hagyott, tehát akkor én oda akarok menni.

De azt gondolom, a küzdelmeink oda vezetnek, hogy ez a kapu bezárul. Azzal, hogy megemeljük ezt a díjtételt, azzal, hogy azt fogjuk tudni mondani, hogy minden ilyen támogatást inkább arra fordítson, hogy újra alkalmassá tegyen egy barnamezős területet a beruházásra, ha a kormány felismeri azt, hogy a barnamezőnél már az infrastruktúra ki van építve, csatorna, víz villany, ott már ezekre nem kell külön áldozni, mint egy zöldmezős beruházásnál, akkor én hiszem azt, hogy ezzel a közös együttműködéssel át lehet fordítani a betelepülő ipart a termőföldről vagy a zöldmezőből a barnamezőbe, és szerintem ez már most is természetes, de a következő időszaknak ez kifejezetten hangsúlyos része. Ebben szerintem nagyon határozottan fel kell lépünk.

Ismételten mondom, akkor vagyunk igazságosak, ha elmondjuk, hogy eddig 300 ezer hektár és most újabb százezer hektár területet fogunk tudni úgy rekultiválni, hogy visszaállítjuk a természetes életmódot. Ez is hozzátartozik. Azért nem visszafordíthatatlan, amit Orosz Anna képviselőtársunk kérdezett, mert gyakorlatilag mindennap azon dolgoznak a munkatársaink, hogy ezeket a területeket, hogyan tudjuk rekultiválni, és hogy ne okozzon problémát a jövő nemzedéke számára.

Pécs 500 hektára. Az az igazság, hogy kétféleképpen lehet a pécsi emberek elé állni. Azt mondani, hogy kell 445 hektárnyi terület, hogy ipart fejlesszünk, és itt szó nincs arról, hogy akkumulátorgyár vagy bármi, hanem nyugodtan mondjuk ki, beszéljünk arról, hogy akkor autópályát se kéne építeni, vasutat se kellene építeni, sőt nem kéne engednünk a faluszélen egy új házat sem megépülni s a többi. Ne sarkítsuk ki csak az akkumulátorgyárra, hanem mondjuk meg, hogy akkor önmagunkat akarjuk korlátozni, és úgy érezzük, hogy mi már itt lakunk, akkor más ne jöjjön ide, mi már itt vagyunk, és akkor a szomszéd faluból se költözzenek ide, a városból meg főleg ne jöjjenek ide, mert ez is termőföldvédelem, és sokkal több területet von el az autópálya-építés, a közútépítés, az új beépítések, mint, mondjuk, az ipar. Ezek mind-mind kérdések.

Ha a pécsieknek is feltesszük a kérdést, akartok-e ipari parkot, hogy legyen munkahelyetek, legyen fizetésetek és megélhetésetek, vagy ne tegyünk semmit, csak nézzük egymást. Nem tudom, mit választanánk, mert jólétből, magas fizetésből könnyen vagyunk érzékenyek sokkal jobban a környezetre. Sokkal jobban mondjuk azt, hogy nem akarunk ilyet, de amikor azon küzdünk, hogy hogyan lépünk egyet előre a megélhetési válságból a biztos megélhetésbe, szerintem az egy nagyon-nagyon fontos kérdés, és hogy itt megtaláljuk az arányokat.

Azt nagyon szeretném kérni, hogy a gazdaságfejlesztés ne legyen en bloc ellenségnek kimondva, mert arra szükség van, arra nagyon nagy szükség van. Én láttam az én településemen, hogy mi történt. Először odaköltözött egy visszapillantótükörgyár a település szélére. Az gyártja most szerte a világon minden autóra a visszapillantó tükröt. Majd odaköltözött egy kutatóbázis, jöttek mérnökök, akik elkezdtek fejleszteni az új innovációt ezekre a tükrökre. A városban a műszaki értelmiség elkezdett növekedni. Óriási változásokat hoz. Tehát először jön a gyár, aztán jön a fejlesztés, jön a technológia, jön az innováció, sosem fordítva történik. Az nagyon szép volna, és nagyon lelkes dolog volna, de mindig fordítva történik, és ez szerintem fontos.

Mondok még egy dolgot. Volt egy mezőgazdasági gépgyártási vállalatunk, szintén mosonmagyaróvári példa, majd amikor felismerték azt, hogy kell magyar autóbusz, mert hiánycikk a piacon, akkor a mérnökök nekiálltak, és kifejlesztették a Credo autóbuszt, és Magyarországon ma minden Volán azzal közlekedik. Egy kisváros innovatív mérnökei. Ezek szerintem végtelenül fontos kérdések. Nem szabad besodornunk a szőnyeg alá, hogy fejlesztesse. Az arányokat kell tartani. Ha elveszünk a mérlegről, vagy felteszünk a mérlegre egy problémát, fel kell rakni a másikra a megoldást, hogy ez megtalálható legyen.

Aszálykérdés. Elengedtük a vizet a Tiszán, mondta elnök úr. Ez veszélyes mondatot nyit ki, és veszélyes gondolatot, mert ha azzal egyetértünk, hogy a legnagyobb ökológiai vízpótlást az jelenti a Homokhátságon, hogy meg kell emelni a talajvízszintet, és igyekezzünk a Tiszán megfogni ezt a vizet, és abban egyetértünk, hogy Csongrád környékén alá kell támasztani ezt a vízbázist, hogy felemeljük, akkor ott nagyon nagy társadalmi békében nagyon nagyot lépünk előre, és a megoldásban is, mert ha évtizedet azon kell vitatkozni, hogy erre szükség van-e, ez helyes, vagy jó, vagy aztán pokol és ármány, ez megint egy ilyen nagy dolog. Ezt a társadalmi vitát nem lehet majd megkerülni, hogy ne folytassuk le. Egy fenékküszöb Csongrád környékéről, ami gyakorlatilag a Homokhátság talajvízszintjét fel tudná emelni, mert jelen pillanatban látjuk, igen, mindenütt - rajtunk kívül - vannak fenékküszöbök, mindenütt lefogja és kiveszi már az üledéket a vízből, ezért hozzánk élesen jön a Tisza vize is, ezért marja mindig a medret, marja az alját, ezért mindig lejjebb megy, ráadásul kevesebb is van benne, lejjebb megy, ezért az üresedő mederág vákuumként szívja vissza a területekről a vizet.

Ezért van az, hogy drasztikusan szárad ki a Homokhátság. De hogyha ezt a folyamatot megfordítanánk, és a kapillaritáselv alapján a mederágból kifelé juttatjuk a vizet a nyomás hatására, akkor ez a folyamat vissza tud fordulni. Csak ezt a vitát le kell folytassuk, és egyet kell értsünk, ha ebben tudnak támogatni, az nagyon komolyan előre viszi a Homokhátság ökológiai vízgazdálkodását.

Egész Európa öntözése kapcsán volt kérdés, és tényleg arról van szó, hogy mi két százalékról kezdtük, nyolc a kitűzött cél. Hadd mondjak egy zárójelszámot, és aztán ezzel nem is kell foglalkoznom, de azért sok mindent elárul. A történelmi aszály idején önök szerint a rendelkezésre álló összes öntözési lehetőséget kihasználták a gazdák? Nem. Ez a helyzet. Mert nem az volt a vetésszerkezetben, nem úgy volt, pedig ingyen biztosítottuk volna a vizet és a minden egyebet, hiszen veszélyhelyzetet rendeltünk el,

de mégsem használták ki. Tehát a változásnak bennünk kell indulni, és nagyon fontos az, hogy az embert is tudjuk támogatni, hogy ez meglegyen.

Városi fasorok. Én régóta fontolgatom, és államtitkár úrral egyeztetünk is erre, hogy legyen egy nyilvántartott védettségi kataszter, főleg városi fák. Ami 50 évnél idősebb már, ami jelen van, ami az életünket elkísérte, automatikusan kerüljön be egy ilyen kataszterbe. Tartsuk számon, hiszen vannak, akik ezt ápolni tudják, védeni tudják, de csináljunk egy ilyen katasztert, jót tenne magunknak is, hogyha volna, és megnehezítenénk nyilván azon döntéseket, amik a törvények ellenébe mennek, ha, mondjuk, szabálytalanul kivágnák ezeket. Tehát egy ilyen kataszter felállítását én maximálisan támogatom.

A balatoni nádpusztítás. A helyzet az, ha a teljes igazságot akarjuk elmondani, akkor a Balaton és környékének nádfelülete növekedett. A Balaton-parti közvetlen nádpusztulást az okozza, az az emberi jólét iránti igény, hogy magas a vízszint. Magasan van tartva a Balaton vízszintje, ezért pusztul egyes nádfelület, a beruházásoknak egyelőre sok köze ahhoz nincsen, de a magas vízszintnek igen. Viszont alapvető igény, mert az aztán lenne társadalmi megítélés, hogyha ... Még a gyerekeim kicsik voltak, és emlékszem, kilométereket sétáltunk Siófoknál befelé a partról, mert csak buckák voltak, és a víz sehol sem volt. Talán 15 éve lehetett ez az időszak, nem szeretném azt még egyszer megélni. Mert mostanában tényleg kiváló minőségű víz van, olyan kiváló minőségű víz van, hogy azt mondják a halászati szakemberek, hogy nem ártana, ha egy kicsit szennyezettebb volna, mert akkor több alga és több táplálék keletkezne a halak számára. Tehát a halaink számára már túl tiszta a víz, ami a Balatonban van. Ez is azt mutatja, hogy az a nádfelület, ami akár a kis Balatonnál megvan, tudja úgy szűrni a vizet, és tudja olyan tisztán tartani, ami a kiváló vízminőséget gyakorlatilag biztosítja.

Génkezelés, amivel szerintem egyetértünk, de egy nagy tanulság van. És ez igaz a glifozátra is. Az egy borzasztó állapot, és nekünk, politikusoknak ezt azért tényleg meg kell fontolni. Hogyha van egy bizottsági döntés, az egyszer igen, és ha az, mondjuk, nekünk tetszik, akkor azt mondjuk, hurrá, elfogadjuk, milyen jó! Majd ugyanez a bizottság egyszer azt mondja, hogy nem, akkor mi azt mondjuk, pokol és ármány. Hát hogy lehet az? Hát ugyanaz a bizottság mondja. És ez egy borzasztó nehéz ügy, és közben a felelős miniszter majd mondjon egy álláspontot. Érzésből vagy tudásból? És itt ez egy nagyon komoly probléma, a glifozát ugyanez. Az összes nemzetközi mérvadó tudományos szervezet azt mondja, hogy semmi gond a glifozáttal. Van néhány ember, azt mondja, hogy van. De én hogyan döntsem el, mikor azt látom, hogy a nemzetközi - most nem magyar, hogy az legyen benne, hogy azt mondhassa valaki, hogy ez politikailag van - nagy nemzetközi szervezet, de a WHO-tól kezdve tényleg a nagy, abszolút elfogadott nemzetközi szervezetek azt mondják, hogy igen?

És a következőre szeretném elviekben felhívni a figyelmet, és nem kell, hogy egyetértsenek vele, hanem csak egy gondolatot szeretnék elültetni az önök fejében. Kivonjuk a glifozátot, rendben van, mert jót tenne a társadalmi békének, mondjuk. Semmi baj nem volna. Tudnak ajánlani helyette mást? Elmondom a neonikotinoidoknak a történetét. Társadalmi egyetértés, vonjuk ki a neonikotinoidokat, kivontuk, miközben a csávázószer az a föld alatt volt, de nem adtunk helyette mást, ezért tízszer-tizenötször permetezni kell a repcét, hogy egyáltalán természetien lehessen. Tízszer-tizenötször több szert juttatunk ki, és tízszer-tizenötször veszélyesebb, mert kontaktszerként juttatjuk ki. Tehát úgy söpörjük le a beporzókat róla, csak úgy cuffan. Ezt akartuk tényleg? Tehát amikor akarunk ilyen társadalmi kezdeményezésbe behozni, én mindig partner leszek abban, hogy megvédjük a környezetet, hiszen méhész vagyok. A legnagyobb ellensége vagyok az összes méreganyagnak. De belátom, hogy nagyobb kárt csináltunk, nagyobb veszélyt

csináltunk a neonikotinoidok kivezetésével, mintha meghagytuk volna. És attól félek, hogy a glifozát ugyanez lesz. Nincs alternatíva.

Tehát azt el kéne önmagunkban fogadni, ha van alternatíva, és van jobb, akkor azonnal vezessük be, és az tényleg egy alávaló, aki ezt nem támogatja. De hogy politikai akcióterveket készítve, kampányt csináljon, hiszen, ugye, volt az a neonikotinoid-ügy, aktivisták összegyűjtötték a pénzt, a támogatást, volt melójuk, siker, kipipálva, hogy milyen kár lesz, hagyjuk! Jött rögtön a glifozát. És őszinte leszek, ennek vége lesz, jön a következő, hiszen azoknak az embereknek munka kell, és ezt ugyanúgy fogják csinálni. És most bocsánatot kérek, bárkit megbántottam, de amikor nincs tudományosan megalapozva valami, az óriási probléma, és amikor nincs alternatíva biztosítva, az óriási probléma. Mert, ha van alternatíva, akkor lehet felelős döntést hozni.

És egyet szeretnék még, hogy elkerüljük ezt a helyzetet: abba a helyzetbe ne kerüljünk soha - és ezt meg kellene mondani a tudomány összes szereplőjének -, hogy olyan helyzetbe nem hozhat politikust, hogy hit alapján kelljen dönteni. Mert a tudomány vagy tudomány, vagy nem tudomány. De hogy nekem azt kelljen kiválasztanom, hogy az én érzéseimet melyik tudós támasztja alá, és hogy én melyiknek higgyek, ebbe a helyzetbe nem hozhatják a politikát. Ez a helyzet. Mert nekem dönteni kell. Ami döntésért természetesen felelősségre vonnak, és megkérdezik, hogy miért úgy. Nekem kell egy támasz, kell hivatkoznom, hogy mire, milyen alapon döntünk. Érzésből? Hát milyen? Hogyan? És szerintem, amikor ilyen ellentétes véleményeket hallunk, akkor szerintem pontosan föl kellene szólítanunk egyöntetűen a tudományos szereplőket, hogy hagyjanak minket békén, zárkózzanak be, és állapotodjanak meg abban, hogy mi az igazság. És aztán mondják el! Mert ön föláll, és joggal elmondja, hogy itt irgum meg burgum. Én nézem a dokumentumokat, és azt látom, hogy az összes nemzetközi mérvadó szervezet azt mondja a glifozátról, hogy ... Érti! Nem tudok mást.

És ezért kellene, és ezért mondtam ezt, hogy ezt tegyük rendbe, mert egyébként hitvitát csinálunk, azt pedig látjuk, hogy már néhány száz éve nem megy. És abban, hogy előrébb tudjunk menni, abban a tudományának óriási nagy szerepe van.

Tompos Márton kérdéseire a helyzet a következő. Van az Agrárminisztérium. Az Agrárminisztériumnak van egy háttérintézménye, a háttérintézmény autonóm, annak vezetője van, az hozza a döntéseket, és felel is a döntésekért. Olyat még nem láttam, hogy egy intézmény, amelyik önállóan működik, annak a döntéseiért egy másik intézménynek a vezetőjét vegyék elő.

Tehát ha önnek ilyen munkavállalói szerződéssel kapcsolatos kérdései vannak, ott az NFK, meg kell kérdezni, hogy a kiváló szakértelemmel bíró Anita munkájára miért volt nekik szükségük. Ha a Kishantossal kapcsolatos kérdésük van, az NFK-hoz kell fordulni: tessék megmondani, mikor zárulnak le az ügyek, a bíróság döntési folyamata hogy áll. Ha egy bírósági álláspont megvan, olyan nem lehetséges, hogy arra nincs forrás. Ha a bíróság kimondja az A-t vagy a B-t, megítél valakinek valamilyen támogatást, akkor az NFK nyilván nem tehet mást, mint kifizeti. Ez fekete-fehér, és ez abszolút nem is politikai kérdés, és nem is annak a kérdése, hogy van pénz, vagy nincs pénz. Döntés kell.

Mivel az NFK egy felelős szerv, annak a felelős szervnek van felelős vezetője, ott kell a döntést behajtani és megkérdezni.

Köszönöm megtisztelő figyelmüket. Szabó Rebekának volt még egy kérdésköre. Csak azzal szeretném kezdeni, hogy értem, amit mond, teljesen igaza is van, hiszen egy-egy fa kivágása és ültetése között nyilván évtizedek vannak. De hadd világosítsam fel - én az adatra most nem emlékszem, de lehet, hogy államtitkár úr tudja -, hogy mi azzal küzdünk, hogy rengeteg, százas és ezres nagyságrendben mérhető hektár az az erdő, amely - figyelje államtitkár úr, jól mondom-e a szót - túlhordott. *(Zambó Péter.*

Túlkoros!) Túlkoros, ami azt jelenti, hogy rég ki kellett volna vágni, de nem vágta ki, nincs kapacitás, vagy éppen a tulajdoni viszonyok, a közös osztatlan miatt olyanok, hogy nem találják meg a 157. vagy az 528. tulajdonost, ezért nem tudják meghozni azt a döntést, hogy vágthatják-e, hasznosíthatják-e vagy hasonlók. Tehát óriási mértékű területen vannak túlfordított vagy túlkoros erdőink is, amelyeket már rég vágni kellett volna, de nem történt meg.

Hogy ez mennyire igaz, akkor, amikor tavaly hatósági áras fa miatt különböző véleményen voltunk arról, hogy szabad, nem szabad-e, kivágunk-e mindent, vagy sem, ott jöttek elő ezek az adatok, hogy mivel az alternatív energia, mind a gáz, mind a villany sokkal olcsóbb volt, mintha fával fűtöttek volna az emberek, ezért kényelmi szempontból mindenki átállt ezen fűtésekre, ezért a rendelkezésre álló fára nem volt szükség. Ezért sokkal kevesebbet vágta ki, sokkal kevesebbet használtak fel tüzelésre, mint amennyi ökológiailag indokolt lett volna az erdők ügyében. Értem természetesen a kérdését, de ez is a másik oldalon ott van, hogy egyébként meg egy csomó sok ezer hektárnyi túlfordított erdőnk van. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük miniszter úrnak a reakcióit, válaszait, és köszönjük szépen, hogy a megjelent munkatársaival a bizottság előtt. Sok fontos kérdést érintettünk, de azt gondolom, hogy a következő hetekben, hónapokban még maradtak nyitott kérdések és vitás pontok. *(Dr. Nagy István: A parlamentben találkozunk)* Így van, nyilván ezeket a kérdéseket végig kell majd járnunk. Köszönjük szépen miniszter úrnak, miniszterhelyettes úrnak, államtitkár uraknak, hogy részt vettek a mai bizottsági ülésen, és megtették ezt a beszámolót. Ezt a napirendi pontot lezárom, és két perc technikai szünetet rendelék el. *(Rövid szünet.)*

Egyebek

Köszönöm szépen. Folytatnánk a 4. napirendi ponttal, amely az egyebek. Tájékoztatom képviselőtársaimat, hogy Lantos Csaba energiaügyi minisztert november 28-án, kedden 12 órától fogjuk meghallgatni. Én annyit szeretnék jelezni, hogy a legutóbbi bizottsági ülésünkön Szijjártó Péter meghallgatásán javaslatok hangzottak el. Javasoltam miniszter úr felé is - ez egy sokszereplős kihívás -, hogy az akkumulátorgyártáshoz kapcsolódóan az akkumulátorhulladékok kezelésével kapcsolatos kérdéseket tekintsük át egy tematikus ülés keretében, egy olyan ülés keretében, ahol az érintettek lehető legszélesebb körét meghívjuk, tehát az iparági szereplőket, különböző szakmai szervezeteket, hatósági szereplőket, mi egyéb.

Javasolta miniszter úr, hogy kezdjük meg az egyeztetést ezen feltáró tematikus ülés előkészítése érdekében. Én arra kérem a bizottság tagjait, hogy tegyék meg a javaslataikat, tartalmi javaslataikat ezzel kapcsolatban. A saját javaslataimmal együtt meg tudjuk küldeni a minisztériumnak, hogy elő tudjuk készíteni ennek az ülésnek a megfelelő tartalmú végrehajtását. Ez lenne a kérésem. Kérdezem képviselőtársaimat, hogy van-e további hozzászólási szándék az egyebek napirendi pontban. *(Nincs jelentkező.)*

Az ülés berekesztése

Amennyiben nincs, köszönöm szépen képviselőtársaimnak a részvételt és munkatársaimnak, hogy lehetővé tették a mai bizottsági ülés megtartását. Köszönöm.

(Az ülés befejezésének időpontja: 14 óra 57 perc)

Bencsik János
a bizottság alelnöke

Dr. Keresztes László Lóránt
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Lajtai Szilvia és Vicai Erika